

**Ordinul nr. 1306/1883/2016 pentru aprobarea
criteriilor biopsihosociale de încadrare a
copiilor cu dizabilități în grad de handicap și a
modalităților de aplicare a acestora**

*Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 994 din 09
decembrie 2016.*

Nr. 1.306/1.883

Ministerul Sănătății
Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Având în vedere:

- Legea nr. 18/1990 pentru ratificarea Convenției cu privire la drepturile copilului, republicată;

- Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, deschisă spre semnare la 30 martie 2007 și semnată de România la 26 septembrie 2007, cu modificările ulterioare;

- Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, versiunea pentru copii și tineri, adoptată de Organizația Mondială a Sănătății în anul 2007 și validată de România în anul 2012 de către Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului,

în temeiul:

- art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare;

- art. 18 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 344/2014 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, precum și pentru modificarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății și ministrul muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor
vârstnice   emit   următorul   ordin:

Art. 1. - Se aprobă criteriile biopsihosociale de încadrare a copiilor cu dizabilități în grad de handicap și a modalităților de aplicare a acestora.

Art. 2. - (1) Criteriile biopsihosociale se împart în două categorii:

a) criteriile medicale și medico-psihologice, care sunt cuprinse în anexa nr. 1 la prezentul ordin;

b) criteriile sociale și psihosociale, care sunt cuprinse în anexa nr. 2 la prezentul ordin.

(2) Elaborarea și revizuirea criteriilor din anexa nr. 1 reprezintă responsabilitatea Ministerului Sănătății, cu consultarea comisiilor de specialitate și a profesioniștilor care le utilizează, prin intermediul direcțiilor de sănătate publică și a Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție.

(3) Elaborarea și revizuirea criteriilor din anexa nr. 2 reprezintă responsabilitatea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, cu consultarea profesioniștilor care le utilizează și a experților în Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, versiunea pentru copii și tineri, denumită în continuare CIF-CT.

(4) Modalitățile de aplicare a criteriilor biopsihosociale sunt cuprinse în capitolul II din prezentul ordin.

Art. 3. - (1) Serviciul de evaluare complexă pentru copii din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, denumit în continuare SEC, este responsabil cu aplicarea criteriilor biopsihosociale în vederea formulării unei propuneri de încadrare în grad de handicap, consemnate în raportul de evaluare complexă.

(2) Propunerea gradului de handicap se formulează prin corelarea calificatorilor obținuți în urma aplicării celor două categorii de criterii.

(3) Comisia pentru Protecția Copilului, denumită în continuare CPC, stabilește încadrarea în grad de handicap în baza raportului de evaluare complexă, având posibilitatea de a aproba propunerea SEC sau de a o schimba, folosind aceleași modalități de aplicare a criteriilor biopsihosociale.

(4) Certificatul de încadrare în grad de handicap se eliberează de CPC pentru fiecare grad în parte: grav, accentuat, mediu și ușor.

CAPITOLUL I

Definiții

Art. 4. - În înțelesul prezentului ordin, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații, în acord cu CIF-CT:

a) activitatea reprezintă executarea unei sarcini sau a unei acțiuni de către un individ/o persoană - copil sau adult;

b) barierele sunt factorii din mediul unei persoane care, prin absență sau prezență, limitează funcționarea și creează dizabilitatea;

c) calificatorii sunt coduri numerice care specifică amplitudinea sau dimensiunile funcționării sau dizabilității dintr-o anumită categorie, respectiv sănătate și activități-participare și sunt numerotați de la 0 la 4;

d) deficiențele/afectările sunt probleme ale funcțiilor sau structurilor corpului, ca deviație semnificativă sau pierdere. Acest concept nu se suprapune peste conceptul de boală sau afecțiune, ci reprezintă consecința funcțională a

acestora. Se folosește sintagma deficiență/afectare pentru a evidenția echivalența acestora. Deficiențele/Afectările pot fi temporare sau permanente, evolutive, regresive sau staționare, intermitente sau continue;

e) dizabilitatea este un concept care cuprinde deficiențele/afectările, limitările de activitate și restricțiile de participare. Acest termen denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ, care are o problemă de sănătate, și factorii contextuali în care se regăsește, respectiv factorii de mediu și factorii personali;

f) factorii de mediu compun mediul fizic, social și atitudinal în care oamenii trăiesc și își duc existența. Printre factorii de mediu se numără lumea naturală și trăsăturile sale, lumea fizică construită de oameni, alte persoane aflate în diferite relații și roluri, atitudini și valori, sisteme și servicii sociale, precum și politici, reglementări și legi;

g) funcțiile organismului sunt funcțiile fiziologice ale sistemelor corpului, inclusiv funcțiile psihologice;

h) funcționarea este un termen generic pentru funcțiile organismului, structurile corpului, activități și participare. El denotă aspectele pozitive ale interacțiunii dintre individ, care are o problemă de sănătate, și factorii contextuali în care se găsește, respectiv factorii de mediu și factorii personali;

i) limitările în activitate reprezintă dificultățile pe care le poate avea un individ/o persoană în executarea activităților. Dificultățile țin atât de individ/o persoană, fiind determinate de deficiența/afectarea funcțională, cât și de mediul în care trăiește și își desfășoară activitatea, fiind determinate de bariere;

j) participarea reprezintă implicarea într-o situație de viață;

k) performanța reprezintă modul în care acționează persoanele cu dizabilități în mediul lor de viață, cu barierele și facilitatorii existenței la un moment dat;

l) restricțiile de participare reprezintă problemele cu care se poate confrunta un individ/o persoană atunci când se implică în situații de viață. La fel ca și în cazul limitărilor de activitate, problemele țin atât de individ/persoană, cât și de mediu;

m) structurile corpului sunt părțile anatomice ale organismului, ca organele, membrele și componentele acestora.

Art. 5. - Domeniile privind activitatea și participarea se definesc, în acord cu CIF-CT, astfel:

a) Domeniul 1 - Învățarea și aplicarea cunoștințelor - are în vedere învățarea, aplicarea cunoștințelor învățate, gândirea, rezolvarea problemelor și luarea deciziilor;

b) Domeniul 2 - Sarcinile și solicitările generale - are în vedere aspectele generale de îndeplinire a uneia sau a mai multor sarcini, de organizare a rutinei și privitoare la modul de a face față stresului. Toate aceste elemente se pot utiliza pentru mai multe sarcini sau acțiuni specifice pentru a identifica caracteristicile esențiale care țin de îndeplinirea sarcinilor respective în diverse circumstanțe;

c) Domeniul 3 - Comunicarea - are în vedere caracteristicile generale și particulare ale acesteia prin limbaj, semne și simboluri, inclusiv de receptare și

generare de mesaje, purtare a unei conversații și utilizarea tehnicilor și instrumentelor de comunicare;

d) Domeniul 4 - Mobilitatea - se ocupă de mișcare, ca schimbare a poziției sau a locului corpului ori ca mutare dintr-un loc în altul prin transportul, mutarea sau manipularea obiectelor, prin mers, alergare sau urcare și prin utilizarea diverselor forme de transport;

e) Domeniul 5 - Autoîngrijirea - are în vedere spălatul și ștersul, îngrijirea propriului corp și a părților acestuia, îmbrăcatul, mâncatul, băutul și îngrijirea propriei sănătăți;

f) Domeniul 6 - Autogospodărirea - are în vedere realizarea acțiunilor și sarcinilor casnice și din viața de zi cu zi. Ariile vieții domestice includ achiziționarea unei locuințe, a hranei, îmbrăcămintei și a altor lucruri necesare, curățenia și reparații ale locuinței, obiecte de îngrijire personală și a locuinței și ajutorul pentru ceilalți;

g) Domeniul 7 - Interacțiunile și relațiile interpersonale - are în vedere îndeplinirea unor acțiuni și sarcini necesare pentru stabilirea de interacțiuni, simple și complexe, cu oamenii - persoane necunoscute, prieteni, rude, membrii familiei și persoanele iubite - într-o manieră contextuală și socială adecvată;

h) Domeniul 8 - Ariile majore ale vieții - are în vedere îndeplinirea de sarcini și acțiuni necesare pentru angajarea în educație, muncă și munca remunerată, precum și pentru efectuarea de tranzacții economice;

i) Domeniul 9 - Comunitatea, viața civică și socială - are în vedere acțiunile și sarcinile necesare pentru a se implica în viața socială organizată în afara familiei, în comunitate, în ariile vieții sociale și civice.

Art. 6. - Factorii de mediu utilizați în aplicarea criteriilor sociale și psihosociale se definesc după cum urmează:

a) Prin produse sau tehnologii asistive/de sprijin disponibile se înțeleg orice produse, instrumente, echipamente sau tehnologii adaptate sau concepute special pentru a îmbunătăți/maximiza potențialul copilului cu dizabilități;

b) Prin mediu fizic accesibil se înțelege mediul din comunitate proiectat și adaptat pentru persoanele cu dizabilități;

c) Prin relații intrafamiliale funcționale se înțeleg interacțiunile simple și complexe, armonioase, între membrii familiei, de exemplu, între copii, părinți, alți membri ai familiei sau persoane care locuiesc cu copilul;

d) Prin abilități parentale în raport cu dizabilitatea copilului se înțeleg cunoștințele, atitudinile și comportamentele dobândite pentru: acoperirea nevoilor de bază ale copiilor, protecția copilului împotriva violenței, sprijinirea dezvoltării fizice și psihice a copilului, reprezentarea intereselor copiilor în comunitate, rezolvarea de probleme/crize și gestionarea frustrărilor și a furiei;

e) Prin rețeaua de sprijin a familiei se înțelege totalitatea persoanelor din familia lărgită, alte rude, vecini, prieteni și profesioniști din comunitate, care oferă un ajutor constant familiei. La acest capitol se apreciază și atașamentul copilului în acord cu definițiile conforme teoriei atașamentului a lui Bowlby;

f) Prin atitudini pozitive față de dizabilitate se înțeleg manifestările observabile ale obiceiurilor, practicilor, ideologiilor, valorilor, normelor, credințelor factuale

și religioase, care influențează favorabil comportamentul individual și viața socială la toate nivelurile;

g) Prin servicii se înțeleg serviciile publice, private și pe bază de voluntariat, sociale, medicale, de psihoterapie și alte tipuri de terapie, de exemplu: logopedie, kinetoterapie, terapie ocupațională și educaționale necesare pentru reabilitarea copilului cu dizabilități.

CAPITOLUL II

Modalitățile de aplicare a criteriilor biopsihosociale

Art. 7. - Viziunea actuală asupra dizabilității arată că prezența unei condiții de sănătate - boală, afecțiune etc. - reprezintă o premisă, dar nu conduce obligatoriu la dizabilitate. Diagnosticul medical în sine nu este, ca atare, suficient pentru a fundamenta încadrarea într-un grad de handicap, el trebuie corelat cu evaluarea psihosocială, ținând cont de vârsta cronologică a copilului și de condițiile de mediu în care acesta trăiește.

Art. 8. - Încadrarea în grad de handicap a copiilor cu dizabilități se face în raport cu intensitatea deficienței/afectării funcționale individuale - datorate unor probleme de structură și/sau funcție a organismului - corelată cu limitările de activitate și restricțiile de participare - datorate atât deficienței/afectării funcționale, cât și barierelor din mediu.

Art. 9. - Prin corelarea calificatorilor, care reprezintă procentele estimative ale deficienței/afectării funcționale, pe de o parte, și ale limitărilor de activitate și restricțiilor de participare, pe de altă parte, copiii, având aceeași boală/același diagnostic, pot fi încadrați în grade diferite de handicap, de la gradul ușor până la gradul grav. De asemenea, în dinamică, un copil, prezentând aceeași boală/același diagnostic, poate fi încadrat în alt grad de handicap decât cel anterior.

SECȚIUNEA 1

Modalitățile de aplicare a criteriilor medicale și medico-psihologice

Art. 10. - **(1)** Criteriile medicale și medicopsihologice generale sunt următoarele:

a) gradul, stadiul, complicațiile unei boli și asocierea de afecțiuni derivate din aceasta, stabilite pe baza analizelor și investigațiilor corespunzătoare;

b) răspunsul la tratament și efectul serviciilor de abilitare și reabilitare, precum și al altor intervenții, obiectivate prin documente medicale și conexe sănătății.

(2) Denumirea bolii nu constituie deficiență/afectare funcțională și nici dizabilitate.

Art. 11. - Prin aplicarea criteriilor medicale și medicopsihologice se obține un calificator, care reprezintă procentul estimativ al deficienței/afectării funcționale a organismului:

a) 4 = deficiență/afectare funcțională completă = 96-100%;

- b)** 3 = deficiență/afectare funcțională severă = 50-95%;
- c)** 2 = deficiență/afectare funcțională moderată = 25-49%;
- d)** 1 = deficiență/afectare funcțională ușoară = 5-24%;
- e)** 0 = nicio deficiență/afectare funcțională = 0-4%.

Art. 12. - (1) Criteriile medicale sunt consemnate în fișa medicală sintetică eliberată de medicul de familie, certificatul medical de tip A5 eliberat de medicul de specialitate și în documentele medicale adiționale.

(2) Criteriile psihologice, ca parte a criteriilor medicopsihologice, sunt consemnate în fișa de evaluare psihologică eliberată de psihologul cu atestat în psihologie clinică.

(3) Aplicarea criteriilor medicale se face de către medicul din SEC, ținând cont de rezultatele evaluării medicale consemnate în documentele menționate la alin. (1).

(4) Aplicarea criteriilor medicopsihologice se face de către medicul și psihologul din SEC, ținând cont de rezultatele evaluărilor medicală și psihologică consemnate în documentele menționate la alin. (1) și (2).

(5) În cazul unui diagnostic multiplu, deficiența/afectarea funcțională se apreciază luând în considerare diagnosticul/complicația cu calificatorul cel mai înalt sau ținând cont de prevederile specifice din anexa nr. 1.

(6) Calificatorul deficienței/afectării funcționale se consemnează în raportul de evaluare complexă și managerul de caz îl utilizează, cu sprijinul SEC, pentru corelarea cu calificatorul limitărilor de activitate și al restricțiilor de participare, în formularea propunerii gradului de handicap, în conformitate cu tabelul prevăzut de art. 22 alin. (1).

Art. 13. - Alte reguli pentru aplicarea criteriilor medicale și medicopsihologice:

a) Bolile, tulburările și afecțiunile enumerate la începutul fiecărui capitol în parte, înainte de criteriile medicale și medicopsihologice, sunt redactate cu titlu de exemplu și nu reprezintă o listă restrictivă. Orice altă boală, tulburare sau afecțiune, de exemplu, cronică/genetică/care necesită tratament îndelungat pentru cel puțin 6 luni sau servicii de abilitare și reabilitare pentru cel puțin 6 luni sau îngrijiri paliative și care se înscrie în vreuna dintre categoriile enumerate în lista respectivă, este luată în considerare la aplicarea criteriilor.

b) Bolile, tulburările și afecțiunile cu determinări multiple sau consecințe pe mai multe structuri și funcții ale organismului sunt apreciate prin intermediul criteriilor corespunzătoare tuturor acestor determinări sau consecințe descrise în capitole diferite din anexa nr. 1, chiar dacă boala este menționată doar în cadrul unui singur capitol din anexa nr. 1.

c) În cazul asocierii bolilor neurologice cu tulburări psihice, medicul de specialitate trimite obligatoriu copilul la consult psihiatric și evaluare psihologică și, în acest caz, deficiența/afectarea funcțională va fi apreciată pe baza unor criterii medicopsihologice prevăzute la cap. I lit. B) din anexa nr. 1.

d) Tulburările psihice, afectarea capacității intelectuale și afectarea comunicării, care sunt menționate drept criterii la alte capitole decât cap. I lit. B) din anexa nr. 1, sunt evaluate obligatoriu de un medic psihiatru pentru copii în colaborare cu un psiholog cu atestat în psihologie clinică.

e) Șirul de intervenții necesar pentru rezolvarea unor boli este stabilit de medicul de o anumită specialitate chirurgicală și se consemnează în documentele medicale adiționale.

f) În aplicarea criteriilor medicale pentru astm se ia în considerare evoluția din ultimul an, documentele de evaluare medicală având astfel valabilitatea de un an. Legat de eliberarea certificatului medical tip A5, dacă medicul de specialitate pediatrie sau pneumologie constată că nu s-a respectat tratamentul pentru astm, înainte de a elibera certificatul medical tip A5, internează copilul și începe tratamentul corect sub supraveghere. Medicul împreună cu asistentul social din spital se asigură că pacientul respectă tratamentul corect o lună, după care se eliberează certificatul medical tip A5.

g) Clasificarea CDC Atlanta 1994 pentru copiii cu HIV/SIDA se aplică de către medicul de specialitate astfel: clasificarea pediatrică pentru copiii sub 13 ani se aplică pentru copiii cu vârsta până la 15 ani, iar clasificarea pentru adolescenți și adulți se aplică pentru copiii cu vârsta peste 15 ani conform ghidului aprobat de Ministerul Sănătății.

h) Medicul oncolog orientează obligatoriu copilul către programe de reabilitare fizică și sprijin psihologic - consiliere psihologică sau psihoterapie, după caz - pe perioada tratamentului și cel puțin primii doi ani postterapeutic. Evaluarea psihologică necesară pentru acordarea sprijinului psihologic contribuie la aplicarea criteriilor medicopsihologice.

i) Durata reabilitării în urma intervențiilor chirurgicale în sfera locomotorie este stabilită de medicul de specialitate și consemnată în documentele medicale adiționale.

Art. 14. - (1) În etapa de aplicare a criteriilor medicale și medicopsihologice se poate efectua consult suplimentar, medical și/sau psihologic. Consultul medical suplimentar este decis de către medicul din SEC, iar consultul psihologic suplimentar este decis de psihologul din SEC în următoarele situații:

- a) neconcordanță între documentele medicale și cele psihologice;
- b) la solicitarea motivată a părinților/reprezentantului legal;
- c) la aprecierea medicului/psihologului din SEC reieșită din interacțiunea cu copilul sau evaluarea acestuia;
- d) alte situații argumentate temeinic.

(2) Consultul suplimentar se poate face și la solicitarea CPC.

(3) Motivarea consultului suplimentar decis de medicul și/sau psihologul din SEC se consemnează în raportul de evaluare complexă, iar cel decis de CPC în procesul-verbal al ședinței CPC.

(4) Consultul medical și/sau psihologic suplimentar se face de către medici de specialitate, respectiv psihologi clinicieni cu experiență mai mare decât cei care au efectuat prima evaluare, respectând aceleași condiții prevăzute de legislația în vigoare.

(5) Medicii și psihologii menționați la alin. (4) sunt desemnați de Direcția de Sănătate Publică.

(6) În situația în care SEC constată că sunt necesare mai mult de 3 consulturi suplimentare care modifică rezultatele evaluării medicale, respectiv psihologice pentru copii diferiți evaluați de același medic sau psiholog, atunci se anunță

Direcția de Sănătate Publică și Colegiul Medicilor, respectiv Colegiul Psihologilor, precum și alte organe de specialitate pentru suspiciunea de malpraxis sau fraudă.

SECȚIUNEA a 2-a

Modalitățile de aplicare a criteriilor sociale și psihosociale

Art. 15. - Limitările de activitate și restricțiile de participare se apreciază pe baza unor criterii sociale și psihosociale care privesc activitățile și participarea simultan din perspectiva individuală și perspectiva factorilor de mediu ca bariere.

Art. 16. - Prin aplicarea criteriilor sociale și psihosociale se obține un calificator, care reprezintă procentul estimativ al limitărilor de activitate și restricțiilor de participare:

a) 4 = limitări de activitate și restricții de participare complete, corespunzătoare unei lipse a incluziunii sociale a copilului = 96-100%;

b) 3 = limitări de activitate și restricții de participare severe, corespunzătoare unei incluziuni sociale cu mari dificultăți = 50-95%;

c) 2 = limitări de activitate și restricții de participare moderate, corespunzătoare unei incluziuni sociale cu dificultăți potențial surmontabile = 25-49%;

d) 1 = limitări de activitate și restricții de participare ușoare, corespunzătoare unei incluziuni sociale acceptabile = 5-24%;

e) 0 = nicio limitare de activitate și restricție de participare, corespunzătoare unei incluziuni sociale suficiente sau efective = 0-4%.

Art. 17. - **(1)** Aplicarea criteriilor sociale și psihosociale se face de către personalul SEC, ținând cont de rezultatele evaluării sociale și, acolo unde este cazul, de rezultatele evaluării psihologice, documentate în ancheta socială, cuprinzând anexa cu factorii de mediu, respectiv fișa de evaluare psihologică, precum și ținând cont de informațiile suplimentare din partea părinților/reprezentantului legal și a copilului, în funcție de gradul său de maturitate și tipul dizabilității. La reevaluarea complexă se ține cont și de rezultatele evaluării educaționale consemnate în fișa psihopedagogică.

(2) Calificatorul limitărilor de activitate și restricțiilor de participare se consemnează în raportul de evaluare complexă și managerul de caz îl utilizează, cu sprijinul SEC, pentru corelarea cu calificatorul deficienței/afectării funcționale, în formularea propunerii gradului de handicap.

Art. 18. - Responsabilitățile principale ale personalului SEC în aplicarea criteriilor sociale și psihosociale:

a) asistenții sociali aplică criteriile sociale și psihosociale din domeniul 6 privind autogospodărirea și domeniul 9 privind comunitatea, viața civică și socială din fișa de activități și participare;

b) medicii aplică criteriile sociale și psihosociale din domeniul 4 privind mobilitatea și domeniul 5 privind autoîngrijirea din fișa de activități și participare;

c) psihologii aplică criteriile sociale și psihosociale din domeniul 2 privind sarcinile și solicitările generale, domeniul 3 privind comunicarea și domeniul 7 privind interacțiunile și relațiile interpersonale din fișa de activități și participare;

d) psihopedagogii aplică criteriile sociale și psihosociale din domeniul 1 privind învățarea și aplicarea cunoștințelor și domeniul 8 privind ariile majore ale vieții din fișa de activități și participare.

Art. 19. - (1) Criteriile sociale și psihosociale sunt reprezentate de activitățile realizate de copil în mediul lui de viață, cu barierele și facilitatorii existenți, ceea ce înseamnă că, prin aplicarea acestor criterii, se apreciază performanța copilului. Criteriile sunt redată în tabelele A1-A6 din anexa nr. 2, acestea fiind extrase și adaptate din CIF-CT pe domenii pentru următoarele grupe de vârstă: naștere-11 luni, 1-3 ani, 4-6 ani, 7-11 ani, 12-14 ani și 15-17 ani.

(2) Fiecare tabel este structurat pe domenii care privesc activitatea și participarea așa cum sunt ele definite la art. 4, iar la final se consemnează:

a) alte activități relevante pentru domeniul respectiv;

b) barierele identificate din rândul factorilor de mediu în efectuarea activităților din domeniul respectiv;

c) totalul însumat al calificatorilor consemnați per activitate din domeniul respectiv;

d) media aritmetică a calificatorilor consemnați, respectiv totalul însumat raportat la numărul de itemi consemnați;

e) calificatorul limitărilor de activitate și al restricțiilor de participare pentru domeniul respectiv, identificat prin corelare cu media aritmetică menționată anterior, utilizând tabelul A8 din anexa nr. 2.

(3) Pentru definiții și informații suplimentare privind criteriile sociale și psihosociale, respectiv activitățile din tabelele din anexa nr. 2 se consultă obligatoriu CIF-CT, ținând cont de codul înscris în prima coloană.

(4) Vârsta utilizată pentru grupele de vârstă menționate la alin. (1) se referă la vârsta cronologică a copilului.

(5) Grupele de vârstă sunt constituite statistic, respectiv ultima cifră se consideră până la împlinirea următorului an de viață, de exemplu, grupa de vârstă naștere - 11 luni se apreciază până la împlinirea vârstei de un an.

Art. 20. - (1) Barierele pot afecta sau împiedica efectuarea unor activități circumscrise unuia sau mai multor domenii și se consemnează în tabelul corespunzător pentru fiecare domeniu în parte, contribuind astfel la justificarea selectării calificatorilor per activitate din tabel, inclusiv a celor specificați la "altele".

(2) Barierele orientează totodată planificarea serviciilor de abilitare și reabilitare.

(3) Facilitatorii se identifică odată cu barierele și se consemnează în tabelul B din anexa nr. 2.

(4) Aprecierea performanței copilului menționată la art. 18 alin. (1) ține cont de facilitatorii care nu depind de beneficiile de asistență socială conferite de gradul de handicap. Facilitatorii care depind de aceste beneficii și care, prin lipsa lor, devin bariere se consemnează ca bariere.

(5) Facilitatorii sunt utilizați în planificarea serviciilor de abilitare și reabilitare.

(6) Factorii de mediu, care se analizează din perspectiva barierelor și a facilitatorilor, sunt prezentați în tabelul B din anexa nr. 2, care conține și o corespondență cu domeniile care privesc activitatea și participarea pentru a facilita consemnarea barierelor în tabelele cu domenii.

(7) Pentru definiții și informații suplimentare privind factorii de mediu din tabelul B din anexa nr. 2 se consultă obligatoriu CIF-CT, ținând cont de codul înscris în prima coloană. Ceilalți factori de mediu, fără cod CIF-CT, sunt definiți la art. 6.

(8) Barierele și facilitatorii se consemnează specific situației copilului în cauză, nu generic, de exemplu, în cazul lipsei unui anumit tip de serviciu necesar copilului, așa cum a reieșit din evaluare și a fost recomandat de specialist, în tabelul B din anexa nr. 2 se trece denumirea serviciului lipsă.

Art. 21. - Alte reguli pentru aplicarea criteriilor sociale și psihosociale:

a) Pentru fiecare criteriu, respectiv activitate din tabelele din anexa nr. 2 se apreciază un calificator, după cum urmează:

a¹) 4 = Dificultate completă = 96-100%;

a²) 3 = Dificultate severă = 50-95%;

a³) 2 = Dificultate moderată = 25-49%;

a⁴) 1 = Dificultate ușoară = 5-24%;

a⁵) 0 = Nicio dificultate = 0-4%.

b) Calificatorii se apreciază pe bază de evidențe, respectiv documente înregistrate - rezultate ale evaluărilor, documente de completare, interviuri înregistrate sau consemnate ș.a., și ținând cont de impactul barierelor și al facilitatorilor existenți în viața copilului. Componenta subiectivă furnizată de interviu trebuie obiectivată și verificată prin documente și opinii ale specialiștilor din cadrul SEC sau care au contribuit la evaluarea multidisciplinară.

c) Criteriile care nu se aplică situației copilului se taie și nu se iau în considerare la estimarea calificatorului limitărilor de activitate și al restricțiilor de participare. Un exemplu în acest sens este cazul unui copil antepreșcolar care nu frecventează creșa sau altă unitate de educație timpurie antepreșcolară și, drept consecință, itemii referitori la educația antepreșcolară nu se apreciază și nu se dau calificatori, astfel încât nu contribuie la totalul însumat al calificatorilor și nici la media aritmetică.

d) Atunci când e cazul, se consemnează alte activități relevante, respectiv care contribuie în mod semnificativ la determinarea justă a calificatorului per domeniu și care sunt extrase tot din CIF-CT, fiind identificate cu ocazia analizei documentelor de evaluare și/sau a interviurilor. De exemplu, pot fi introduse în tabel criterii de la grupe de vârstă inferioare, dacă sunt considerate relevante pentru aprecierea limitării de activitate și a restricțiilor de participare, respectiv ce nu face copilul, sau dacă sunt identificate bariere care justifică introducerea altor criterii de la grupe de vârstă inferioare sau din CIF-CT.

e) Calificatorul limitărilor de activitate și restricțiilor de participare menționat la art. 17 alin. (2) se obține prin completarea tabelului A7 din anexa nr. 2. Acest tabel are prevăzută însumarea mediilor aritmetice obținute per domeniu, ținând cont de faptul că numărul de domenii nu este același pentru fiecare grupă de vârstă. Iar calificatorul se obține prin corelare cu media aritmetică, utilizând

SECȚIUNEA a 3-a
Formularea propunerii gradului de handicap

Art. 22. - (1) Corelarea calificatorilor obținuți în urma aplicării criteriilor medicale și medico-psihologice, pe de o parte, și a criteriilor sociale și psihosociale, pe de altă parte, se face de către managerul de caz și este redată în tabelul de mai jos:

Calificatorul deficienței/afectării funcționale	Calificatorul limitărilor de activitate și al restricțiilor de participare	Gradul de handicap
4/Completă	4/Complete	GRAV
4/Completă	3/Severe	GRAV
4/Completă	2/Moderate	GRAV
4/Completă	1/Ușoare	GRAV
4/Completă	0/Nicio limitare de activitate și restricție de participare	GRAV
3/Severă	4/Complete	GRAV
2/Moderată	4/Complete	ACCENTUAT
1/Ușoară	4/Complete	ACCENTUAT
0/Nicio deficiență/afectare funcțională	4/Complete	Nu se acordă grad
3/Severă	3/Severe	GRAV
3/Severă	2/Moderate	ACCENTUAT
3/Severă	1/Ușoare	ACCENTUAT
3/Severă	0/Nicio limitare de activitate și restricție de participare	ACCENTUAT
2/Moderată	3/Severe	ACCENTUAT
1/Ușoară	3/Severe	ACCENTUAT
0/Nicio deficiență/afectare funcțională	3/Severe	Nu se acordă grad.
2/Moderată	2/Moderate	MEDIU
2/Moderată	1/Ușoare	MEDIU
2/Moderată	0/Nicio limitare de activitate și restricție de participare	MEDIU
1/Ușoară	2/Moderate	MEDIU
0/Nicio deficiență/afectare funcțională	2/Moderate	Nu se acordă grad.
1/Ușoară	1/Ușoare	UȘOR

1/Ușoară	0/Nicio limitare de activitate și restricție de participare	UȘOR
0/Nicio deficiență/afectare funcțională	1/Ușoare	Nu se acordă grad.
0/Nicio deficiență/afectare funcțională	0/Nicio limitare de activitate și restricție de participare	Nu se acordă grad.

(2) Propunerea gradului de handicap și a termenului de valabilitate a certificatului de încadrare în grad de handicap se consemnează în raportul de evaluare complexă.

Art. 23. - (1) Formularea propunerii gradului grav se face conform legii:

a) gradul grav cu asistent personal;

b) gradul grav pentru situațiile în care, conform prevederilor legale în vigoare, părinții sau reprezentanții legali ai copilului nu pot deține calitatea de asistent personal sau nu pot beneficia de indemnizația lunară.

(2) Dacă se cunosc, datele de contact ale asistentului personal se trec în raportul de evaluare complexă și în proiectul planului de abilitare-reabilitare, respectiv în proiectul de revizuire a planului individualizat de protecție. Dacă nu se cunosc, atunci se trec cu ocazia primei reevaluări periodice pe parcursul monitorizării planului de abilitare-reabilitare sau a planului individualizat de protecție.

(3) În planul de abilitare-reabilitare sau planul individualizat de protecție revizuit se trec responsabilitățile principale ale asistentului personal, indiferent dacă acesta este sau nu cunoscut la momentul elaborării proiectului planului de abilitare- reabilitare, respectiv al proiectului de revizuire a planului individualizat de protecție sau la momentul aprobării acestor planuri de către CPC. Printre responsabilitățile asistentului personal se apreciază și calitatea de facilitator (shadow) în cadrul unității de învățământ frecventată de copil.

(4) Procedurile specifice privind asistentul personal pentru copilul cu dizabilități se aplică de autoritatea locală care încheie contractul cu acesta și acestea sunt, după cum urmează:

a) Asistentul personal este o persoană de atașament pentru copil sau o persoană apropiată. Astfel, dacă asistentul personal nu este unul dintre părinții copilului, copilul este consultat în ceea ce privește selectarea asistentului personal. În situația în care consultarea nu poate avea loc, se va ține cont de evaluarea socială care evidențiază persoanele apropiate copilului.

b) Se acordă asistent personal pentru fiecare copil în parte dacă sunt mai mulți frați/copii în această situație în familie, în acord cu art. 24 din Norme metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 268/2007, cu modificările și completările ulterioare.

c) Contractul cu asistentul personal al copilului este separat față de contractul cu familia și are atașată fișa de post, ținând cont de responsabilitățile principale notate în planul de abilitare-reabilitare, respectiv planul individualizat de protecție revizuit.

d) Formarea obligatorie și gratuită a asistenților personali prevăzută de lege conține limbajul mimico-gestual și limbajul Braille pentru asistenții personali ai copiilor cu dizabilități senzoriale, respectiv conține comunicarea prin pictograme/simboluri pentru asistenții personali ai copiilor cu dizabilități mintale, psihice și asociate.

CAPITOLUL III Dispoziții finale

Art. 24. - (1) Direcțiile de sănătate publică, medicii de familie și medicii de specialitate pediatrică, comisiile pentru protecția copilului din cadrul consiliilor județene și locale ale sectoarelor municipiului București, precum și serviciile de evaluare complexă din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului din subordinea consiliilor județene și locale ale sectoarelor municipiului București vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

(2) Metodologia pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale se aprobă prin ordin comun al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, ministrului sănătății și ministrului educației naționale și cercetării științifice.

Art. 25. - La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă:

a) Ordinul ministrului sănătății și familiei și al secretarului de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție nr. 725/12.709/2002 privind criteriile pe baza cărora se stabilește gradul de handicap pentru copii și se aplică măsurile de protecție specială a acestora, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 781 din 28 octombrie 2002, cu modificările și completările ulterioare.

b) Ordinul ministrului sănătății și al ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 762/2.260/2012 pentru modificarea Ordinului ministrului sănătății și familiei și al secretarului de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție nr. 725/12.709/2002 privind criteriile pe baza cărora se stabilește gradul de handicap pentru copii și se aplică măsurile de protecție specială a acestora, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 688 din 5 octombrie 2012.

c) Ordinul ministrului sănătății și al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice nr. 89/113/2015 pentru completarea anexei 2 la Ordinul ministrului sănătății și familiei și al secretarului de stat al Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție nr. 725/12.709/2002 privind criteriile pe baza cărora se stabilește gradul de handicap pentru copii și se aplică măsurile de protecție specială a acestora, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 91 din 3 februarie 2015.

Art. 26. - Anexele nr. 1 și 2*) fac parte integrantă din prezentul ordin.

*) Anexele nr. 1 și 2 se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 994 bis.

Art. 27. - Prezentul ordin va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul sănătății,
Vlad Vasile Voiculescu

Ministrul muncii, familiei, protecției sociale
și persoanelor vârstnice,
Dragoș-Nicolae Pîslaru

**Criteriile medicale și medico-psihologice
pentru aprecierea deficiențelor/afecțiilor
funcționale produse de boli, tulburări sau
afecțiuni ale structurilor și funcțiilor
organismului, din 17.11.2016**

*Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 994bis din 09
decembrie 2016.*

I. Boli și tulburări ale sistemului nervos și ale funcțiilor mentale globale

A. Boli neurologice:

- malformații congenitale (de exemplu: mielomeningocel, porencefalia, hidrocefalia, microcefalia vera, craniostenoză);
- facomatoze (de exemplu: Sindromul Meckel-Gruber, Sindromul Peutz-Jeghers, Sindromul Sturge-Weber, Sindromul Von Hippel-Lindau, Sindromul Gardner, boala Bourneville, neurofibromatoza/boala von Recklinghausen, ataxia telangiectazică Louis-Bar, disautonomia familială Riley-Day, hamartoză);

- boli demielinizante (de exemplu: scleroza multiplă cu tulburări motorii și senzoriale în evoluție sau cu recăderi frecvente);
- boli heredo-degenerative (de exemplu: coreea cronică Huntington, ataxiile - eredoataxia spinocerebeloasă Friedreich, eredoataxia cerebeloasă Pierre Marie ș.a.);
- leziuni traumatice ale sistemului nervos central și/sau periferic cu sechele tip pareză sau plegie mono-, hemi-, para-, tetra- paralizii de plex, leziuni radiculare, de nervi periferici în stadiu sechelar, producând tulburări de tonus și motricitate, afectând deplasarea și gestualitatea, tulburări de tip epileptic sau alte tulburări de focar;
- sechele după un sindrom ischemic medular sau accident vascular cerebral cu consecințe invalidante (de exemplu: sindroame extrapiramidale);
- sechele postencefalitice, meningitice și mielitice (de exemplu: poliomielită anterioară cu tulburări de gestualitate cronice severe, tulburări piramidale și extrapiramidale);
- tumori cerebrale benigne, leziuni sechelare postoperatorii;
- sindroame extrapiramidale de cauză medicamentoasă sau toxică;
- paralizii cerebrale congenitale și dobândite (de exemplu: boala Little, ataxia congenitală coreo-atetozică);
- epilepsii și crize epileptice, precum și sindroame epileptice (de exemplu: Sindromul West, Sindromul Lennox-Gastaut, Sindromul Doose, Sindromul Dravet, encefalopatiile epileptice);
- sindrom Rett;
- afecțiuni progresive cu deficit motor (de exemplu: distrofia musculară progresivă Duchenne, amiotrofia spinală tip II și tip III, Sindromul Landouzy-Dejerine și Sindromul Charcot-Marie-Tooth).

Deficiența/afectarea funcțională în cazul copiilor având boli neurologice se apreciază pe baza criteriilor medicale de mai jos, minim un criteriu:

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale ușoare:

1. Deficit motor minim la un membru sau care nu afectează prehensiunea ori manipulația;
2. Tulburări de coordonare și echilibru ușoare;
3. Mers fără sprijin, dar cu oscilații;
4. Crize epileptice parțiale cu frecvența mai rară de 1 pe săptămână, sub tratament;
5. Crize epileptice generalizate cu frecvență mai rară de 1 pe lună, sub tratament.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale moderate:

1. Deficiențe posturale, de statică și coordonare unilaterală, în care forța, precizia, viteza mișcărilor de statică și mers sunt în permanență scăzute;
2. Deplasare cu dificultate moderată, fără sprijin;
3. Deficiență de manipulație unilaterală permanentă sau bilaterală ușoară ori intermitentă, cu realizarea dificilă a gestualității ca forță, precizie, viteză;
4. Deficiență de fonație, deglutiție, masticăție, asociate cu deficiențe ușoare ale altor funcții neurologice;

5. Deficiențe cronice ale controlului sfincterian de tipul micțiunilor imperioase, incontinență de efort, asociate cu alte semne neurologice;

6. Crize epileptice parțiale cu frecvența de 1-3 pe săptămână fără tulburări psihice intercritice, sub tratament;

7. Crize generalizate cu frecvență de 1-3 pe lună, fără tulburări psihice intercritice sub tratament;

8. Dureri continue sau crize (episoade scurte de durere), cu frecvență medie, hiperkinezia (spasm muscular dureros), cauzalgia, dureri fulgurante, dureri talamice, rezistente la tratament.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe:

1. Deficiențe în statică și mers care fac ca bolnavul să se poată deplasa sprijinit (baston, cârje) sau cu mare dificultate prin forță proprie (nesprijinit);

2. Deficiențe de manipulație bilaterală, cu imposibilitatea efectuării eficiente a gestualității;

3. Deficiențe de masticăție, deglutiție, fonație și/sau respirație, cu realizarea cu mare dificultate a alimentației, vorbirii sau respirației în context neurologic;

4. Deficiențe cronice ale controlului sfincterian care împiedică integrarea într-un mediu social;

5. Deficiențe ale limbajului care fac imposibilă stabilirea relațiilor interumane;

6. Tulburări trofice cronice sau recidivante musculare cutanate sau/și osteoarticulare, asociate cu deficite motorii medii;

7. Crize epileptice parțiale cu frecvența de 1-3 pe săptămână cu stare postcritică prelungită sau tulburări psihice intercritice, sub tratament;

8. Crize epileptice generalizate cu frecvență de 1-3 pe lună, cu tulburări psihice intercritice, sub tratament;

9. Epilepsii și sindroame epileptice cu crize epileptice cel puțin 1 pe săptămână sub tratament, cu/fără tulburări psihice intercritice.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete:

1. Deficiență locomotorie de statică și mers care face bolnavul nedeplasabil prin forță proprie, mobilizarea fiind posibilă numai cu ajutorul altei persoane;

2. Deplasare posibilă numai cu dispozitive de sprijin (de exemplu: fotoliu rulant);

3. Deficiențe de manipulație bilaterală totală;

4. Deficiențe de limbaj cu/fără tulburări expresive, care fac imposibilă stabilirea relațiilor cu mediul înconjurător, în context neurologic;

5. Deficiențe de deglutiție și respirație permanente, care necesită asistență din partea altei persoane;

6. Sindrom Rett;

7. Narcolepsie rezistentă la tratament;

8. Epilepsii rezistente la tratament, Sindrom Dravet și sindroame epileptice cu crize epileptice zilnice sau mai mult de 3 crize/săptămână;

9. Afecțiuni progresive cu deficit motor important (de exemplu: după imobilizarea în scaun rulant, amputații).

B. Tulburări psihice:

B1. În cazul întârzierilor mintale, deficiența/afectarea funcțională se apreciază pe baza criteriilor medico-psihologice de mai jos, conform ICD 10 (diagnostic

medical și evaluare psihologică care include și testarea coeficientului de dezvoltare QD până la vârsta de 3 ani și a coeficientului de inteligență QI peste vârsta de 3 ani):

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate: întârziere mentală ușoară cu QD/QI 50-69 numai dacă este asociată cu o altă deficiență/afectare - senzorială, somatică, psihică (de limbaj și comunicare, hiperactivitate, emoțional, conduită);

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe: întârziere mentală moderată cu QD/QI 35-49;

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Întârziere mentală moderată cu QD/QI 35-49 asociată cu o altă deficiență senzorială, somatică, psihică (de limbaj și comunicare, hiperactivitate, emoțional, conduită);

2. Întârziere mentală severă și profundă cu QD/QI sub 34 inclusiv.

B2. În cazul tulburărilor pervazive de dezvoltare/tulburărilor de spectru autist - autismul infantil, autismul atipic, altă tulburare de dezintegrare a copilăriei, hiperactivitate asociată cu o întârziere mentală și mișcări stereotipe, sindromul Asperger, alte tulburări invadante ale dezvoltării, tulburări invadante ale dezvoltării fără precizare - deficiența/afectarea funcțională se apreciază pe baza criteriilor medico-psihologice, conform ICD 10 (diagnostic medical și evaluare psihologică), minimum două criterii psihologice de mai jos, dintre care criteriul Socializare este obligatoriu:

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare:

1. Socializare: afectarea calitativă ușoară a interacțiunii sociale;

2. Limbaj: afectarea calitativă a limbajului expresiv;

3. Autoservire: afectarea calitativă a abilităților de autoservire;

4. Motor: afectarea abilităților motorii fine.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate:

1. Socializare: afectarea calitativă moderată a interacțiunii sociale;

2. Limbaj: afectarea calitativă și cantitativă a limbajului expresiv;

3. Autoservire: afectarea calitativă și cantitativă a abilităților de autoservire;

4. Motor: afectarea abilităților motorii fine cu prezența stereotipiilor motorii.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe:

1. Socializare: afectarea calitativă și cantitativă accentuată a interacțiunii sociale, cu interacțiune socială posibilă într-un mediu controlat;

2. Limbaj: afectarea calitativă și cantitativă a limbajului expresiv și receptiv;

3. Autoservire: afectarea calitativă și cantitativă a abilităților de autoservire, cu nevoia de ajutor din partea adultului;

4. Motor: afectarea abilităților motorii fine cu prezența stereotipiilor motorii și comportamentale.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete:

1. Socializare: afectarea calitativă și cantitativă severă a interacțiunii sociale, interacțiune socială limitată în cadrul familiei, interacțiunea cu mediul social exterior familiei este mediată de un adult;

2. Limbaj: absența dezvoltării limbajului (expresiv și receptiv) sau dezvoltarea limbajului cu afectarea rolului de comunicare;

3. Autoservire: absența abilităților de autoservire sau efectuarea sub supravegherea strictă a unui adult;

4. Motor: afectarea abilităților motorii fine și grosiere cu prezența stereotipiilor motorii și comportamentale.

B3. Forma gravă a bolii Gilles de la Tourette (boala ticurilor) este apreciată ca deficiență/afectare funcțională severă.

B4. Stările dementiale de diferite etiologii sunt apreciate ca deficiențe/afectări funcționale complete.

B5. În cazul psihozelor cu evoluție cronică defectuală (schizofrenia, tulburarea afectivă bipolară, tulburarea schizoafectivă, tulburările psihotice recurente, tulburarea depresivă recurentă și episoadele depresive severe cu elemente psihotice, episodul psihotic și episodul depresiv), deficiența/afectarea funcțională se apreciază pe baza criteriilor medicale de mai jos, minimum un criteriu:

a) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe: psihoze care răspund la tratament;

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete:

1. Psihoze rezistente la tratament;

2. Psihoze aflate în primii doi ani de tratament de la debutul bolii.

C. În cazul intervențiilor chirurgicale la nivel cranio-cerebral, care necesită controale pe minimul 6 luni postoperator, deficiența/afectarea funcțională se apreciază după cum urmează:

a) completă un an de la intervenție;

b) ulterior în funcție de sechelele postoperatorii.

II. Boli ale structurilor și funcțiilor senzoriale

A. Boli ale structurii ochiului și ale funcțiilor vizuale, precum și ale funcțiilor anexelor ochiului

a) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare: valoarea acuității vizuale la ambii ochi (VAO) = $1/2$ (0,5) - $1/3$ (0,3) exclusiv.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. VAO = $1/3$ (0,3) - $1/10$ (0,1) inclusiv;

2. Valoarea acuității vizuale la un ochi = 1 și valoarea acuității vizuale la celălalt ochi = $1/2$ - zero f.p.l. (fără percepție luminoasă).

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe:

1. Ambliopii mari sau forte cu VAO între $1/25 = 0,04$ (n.d. la 2 m - numără degetele) - $1/10 = 0,1$ (n.d. la 5 m - numără degetele);

2. Ochiul unic cu vedere normală sau cu VA > $1/25$ inclusiv.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Cecitate absolută, în care VAO este zero în următoarele situații:

- p.m.m. (percepe mișcarea mâinii) - n.c. (nu corectează);

- p.l. (percepe lumina);

- f.p.l. (fără percepție luminoasă);

- anoftalmie bilaterală congenitală sau operatorie;
- 2. Cecitate relativă (practică sau socială), în care VAO este sub 1/25;
- 3. Ochiul unic cu VA < 1/25.

Valoarea acuității vizuale se apreciază cu (după) corecție.

B. Boli ale structurii și funcțiilor auzului

Afecțiuni cronice auditive de cauze diverse - inflamatorie, infecțioasă, toxică, vasculară, heredodegenerativă, traumatică, tumorală/congenitale sau malformative dobândite prelinguale sau postlinguale însoțite de hipoacuzie (neurosenzorială, transmisie, mixtă), cu pierderi auditive de diverse grade, de la ușoară la profundă și cofoză, protezabile sau neprotezabile, cu ori fără tulburări de comunicare ori cu alte dizabilități asociate (surdomutitate, surdocecitate).

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale ușoare, minim un criteriu:

1. Tulburări de auz unilateral (cu pierdere auditivă peste 41 dB);
2. Tulburări de auz bilateral cu pierdere auditivă de 21-40 dB.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale moderate: tulburări de auz bilateral cu pierdere auditivă de 41-70 dB;

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Tulburări de auz bilateral cu pierdere auditivă de 71-90 dB, calculată pe audiograma tonală, cu beneficiu limitat al protezării auditive, sub 50% inteligibilitate pe audiograma vocală;

2. Hipoacuzie congenitală sau dobândită precoce (prelingual) cu beneficiu limitat al protezării auditive și retard de limbaj;

3. Hipoacuzie postlinguală cu beneficiu limitat al protezării auditive.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Tulburări de auz bilateral cu pierdere auditivă între 91-120 dB fără beneficiu al protezării auditive și tulburare severă de limbaj (surdomutitate);

2. Cofoză bilaterală/cu pierdere auditivă peste 120 dB (de ex. postmeningită, postraumatică, malformații ale urechii interne, agenezie de nerv auditiv);

3. Surdocecitate.

Pierderile auditive (nr. dB) se apreciază fără protezare și se calculează pe audiograma tonală.

În cazul protezării neconvenționale prin proteze implantabile, urmată de reeducare auditiv-verbală, deficiența/afectarea funcțională se apreciază ca fiind severă în primul an după implantarea unilaterală sau bilaterală simultană și ulterior în funcție de următoarele criterii, minim un criteriu:

1. Procentul de inteligibilitate a cuvintelor sub 50% (deficiență/afectare funcțională severă), între 50-70% (deficiență/afectare funcțională moderată);

2. Malformațiile coexistente - deficiența/afectarea funcțională se apreciază în funcție de capitolul la care se înscriu aceste malformații în prezenta anexă;

3. Tulburările neuropsihice asociate (de ex. de atenție, de procesare, de învățare) altele decât cele menționate la capitolele din prezenta anexă - se apreciază ca deficiențe/afecții funcționale moderate.

C. Malformații congenitale ale nasului și gurii

a) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate: cheiloschizis pe durata șirului de intervenții chirurgicale care necesită rezolvarea chirurgicală a malformației și a tulburărilor asociate.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe: sechelele postoperatorii pentru malformațiile nasului și gurii, minim un criteriu:

1. tulburări de fonație, de ex. întârzierea de dezvoltare a limbajului expresiv, întârzierea în articularea cuvintelor, anomalii de articulare și rezonanță, evaluate prin examen clinic și endoscopic ORL, examen foniatric și examen logopedic;

2. dificultăți de alimentație cu necesitatea folosirii unor biberoane speciale, cu posibilitatea refluării alimentelor pe nas;

3. tulburări auditive din cauza otitei medii cronice cu timpan închis sau perforație, de ex. hipoacuzii de transmisie sau mixte;

4. tulburări de masticatie și deglutiție prin existența comunicării între cavitatea orală și cea nazală, cu dificultăți mari în producerea presiunii negative necesară alimentației, anomalii de dezvoltare a dinților cu tulburări de fonație, evaluate prin examen clinic și endoscopic ORL, examen foniatric și examen logopedic.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete:

1. Malformațiile congenitale ale nasului și gurii (de exemplu: palatoschizis și cheilognatopalatoschizis) pe durata șirului de intervenții chirurgicale;

2. Primul an de la ultima operație, care încheie șirul de intervenții chirurgicale.

III. Boli ale structurii laringelui și funcțiilor sale:

- stenoze post traumatice;

- pareze sau paralizii (corzi vocale - nervii recurențiali);

- procese tumorale benigne (de ex: polip/papilom);

- procese inflamatorii cronice, trenante sau repetitive;

- malformații.

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare, minim un criteriu:

1. Disfonie izolată;

2. Voce bitonală.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate: boli ale laringelui cu tulburări de respirație;

c) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe: laringectomie parțială, cu tulburări de fonație și deglutiție sau cu gastrostomă permanentă, care reprezintă o infirmitate mare ce marchează psihicul bolnavului;

d) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete: laringectomie totală sau cu traheostomă permanentă, cu tulburări de fonație și deglutiție sau cu afectarea psihicului.

IV. Boli ale structurii sistemului cardiovascular și ale funcțiilor sale:

- cardiopatii congenitale cu insuficiență cardiacă cronică clinic manifestă (de exemplu: tetrada Fallot, transpoziția de vase mari, stenoza de arteră pulmonară asociată cu defect septal ventricular, atrezia de tricuspida, maladia Ebstein, defectul septal ventricular, persistența canalului arterial, coarctația de aortă);

- cardiomiopatii primitive (de exemplu: fibroelastoza endomiocardică);
- hipertensiune arterială stadiul II, III cu complicații;
- endocardite bacteriene cu sechele;
- pericardite cronice cu semne de insuficiență cardiacă;
- cord pulmonar cronic;
- hipertensiune pulmonară cel puțin moderată;
- tulburări de ritm și conducere severe (de exemplu: extrasistolele ventriculare, fibrilația, flutterul atrial, tahicardia paroxistică repetitivă, blocul major de ramură stângă, blocurile atrio-ventriculare gradele II și III și blocurile bi- și trifasciculare);
- polimalformații cardiovasculare sau/și ale altor organe;
- afecțiuni vasculare periferice (arteriale, venoase, limfatice) care determină impotența funcțională a segmentelor subiacente, tulburări trofice marcate la două sau mai multe membre;
- purtători de pacemaker și protezați valvulari;
- valvulopatii reumatismale cu criterii de severitate.

A. În cazul bolilor cu insuficiență cardiacă, deficiența/afectarea funcțională se apreciază după cum urmează:

a) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare: gradul I NYHA;

b) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate: gradul II NYHA (bolnavi fără simptome în repaus și la efectuarea activităților zilnice uzuale, dar cu tulburări funcționale la eforturi fizice prelungite);

c) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe: gradul III NYHA (bolnavi fără simptome în repaus, dar cu tulburări funcționale chiar la eforturi mici; de asemenea, apare și o limitare a capacității de efort);

d) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete: gradul IV NYHA (bolnavi cu dispnee în repaus, tulburările funcționale accentuându-se la orice efort).

B. Pentru restul bolilor, deficiența/afectarea funcțională se apreciază în funcție de următoarele criterii:

1. Stadiul evolutiv (progresiv) - deficiență/afectare severă;

2. Răspunsul la terapie - deficiență/afectare moderată dacă răspunde la tratament; deficiență/afectare severă dacă nu răspunde la tratament;

3. Răsunetul afecțiunii cardiovasculare asupra altor organe și sisteme - complicații (de exemplu: calusuri vicioase, anchiloze, amputații, insuficiență respiratorie): dacă acestea se regăsesc la alte capitole se apreciază conform criteriilor respective; dacă nu, se apreciază deficiență/afectare severă; valorile gazometriei sanguine se apreciază astfel: deficiență/afectare funcțională ușoară PaO₂ 60-70 mmHg, moderată PaO₂ 50-60 mmHg și severă PaO₂ sub 50 mmHg;

4. Asocierile patologice - dacă acestea se regăsesc la alte capitole, deficiența/afectarea funcțională se apreciază conform criteriilor respective; dacă nu, se apreciază deficiență/afectare severă.

Prezența a mai mult de două criterii de mai sus conduce la aprecierea unei deficiențe/afectări funcționale complete.

C. În cazul intervențiilor chirurgicale din sfera cardiacă, deficiența/afectarea funcțională se apreciază după cum urmează:

a) completă un an de la intervenție;

b) ulterior, în funcție de criteriile menționate anterior la cap. IV lit.B pct. 1-4.

V. Boli ale structurii aparatului respirator și ale funcțiilor sale

A. Boli pulmonare cronice evolutive

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe:

1. Tuberculoză bronhopulmonară și pleurală activă sau activ regresivă;

2. Supurație bronhopulmonară permanentă sau cu pusee frecvente (bronșiectazii cu pusee supurative și tulburări de nutriție, pleurezie purulentă);

3. Hipertensiune pulmonară.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete:

1. Cașexie și/sau deperdiție proteică;

2. Cord pulmonar cronic decompensat.

B. Boli bronhopulmonare cronice, cu tulburări funcționale intermitente sau permanente (de exemplu: astmul bronșic, bronșita astmatiformă (astm nespecific))

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare, minim un criteriu, sub tratament:

1. Pacient cu astm complet controlat din punct de vedere al tratamentului și fără risc*;

2. O criză** severă de astm/an obiectivată prin internare;

3. Disfuncție ventilatorie ușoară cu PEFS sau VEMS > 80% prezis;

4. Hipoxemie ușoară cu PaO₂ 60 - 70 mmHg.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu, sub tratament:

1. Pacient cu astm parțial controlat din punct de vedere al tratamentului și cu factori de risc*;

2. 2 crize** severe de astm/an obiectivate prin cel puțin o internare pe an și alte documente medicale adiționale;

3. Disfuncție ventilatorie medie cu PEF sau VEMS 60-80% prezis;

4. Hipoxemie medie cu PaO₂ 50 - 60 mmHg sau Sat O₂ > 95% la pulsoximetrie.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu, sub tratament:

1. Pacient cu astm necontrolat din punct de vedere al tratamentului și cu factori de risc*;

2. 3 crize** severe de astm/an obiectivate prin cel puțin o internare pe an și alte documente medicale adiționale;

3. Disfuncție ventilatorie severă cu PEF sau VEMS < 60%;

4. Hipoxemie severă PaO₂ < 50 mmHg sau Sat O₂ 90-94% la pulseoximetrie/Semne de insuficiență respiratorie.

* Pentru a se stabili dacă pacientul este controlat din punct de vedere al tratamentului sau nu, medicul de specialitate aplică scoruri de control, precum ACT Asthma Control Test sau ACQ Asthma Control Questionnaire.

** Criza este definită ca episod cu insuficiență respiratorie dovedită, care a avut nevoie de cel puțin 3 zile de corticosteroid sistemic - oral sau injectabil.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete:

1. Insuficiență cardiorespiratorie severă ireductibilă, cu cașexie și/sau deperdiție proteică;

2. Efecte adverse grave ale medicației de fond.

C. În cazul sechelelor după tuberculoză pulmonară și al anomaliilor congenitale (agenezie pulmonară unilaterală, fibroză pulmonară idiopatică - mucoviscidoza) cu tulburări funcționale și/sau insuficiență respiratorie cronică, deficiența/afectarea funcțională se apreciază prin teste spirometrice sau gazometrie sanguină după cum urmează:

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare: hipoxemie ușoară (PaO_2 60 - 70 mmHg);

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Disfuncție ventilatorie medie;

2. Hipoxemie medie (PaO_2 50 - 60 mmHg).

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Disfuncție ventilatorie accentuată;

2. Semne de insuficiență pulmonară;

3. Hipoxemie accentuată (PaO_2 sub 50 mmHg).

D. În cazul intervențiilor chirurgicale, deficiența/afectarea funcțională se apreciază după cum urmează:

a) completă un an de la intervenție;

b) ulterior, prin teste spirometrice sau gazometrie sanguină (vezi cap. V lit.C).

VI. Boli ale structurii sistemului imunitar și ale funcțiilor sale

A. Bolile cu deficit imunitar cronic:

a) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu: evaluare periodică (la 7-12 luni).

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Evaluare relativ frecventă (la 4-6 luni);

2. Necesită profilaxie antimicrobiană.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Evaluare frecventă (la 1-3 luni);

2. Evaluare cu internare continuă;

3. Deficitul imun necesită izolare la domiciliu.

B. În cazul infecției HIV-boala SIDA, deficiența/afectarea funcțională se apreciază pe baza clasificării CDC Atlanta 1994 (clasificarea pediatrică - pentru copiii sub 15 ani și clasificarea pentru adolescenți și adulți - pentru copiii cu vârsta peste 15 ani), după cum urmează:

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Stadiile clinico-imunologice din clasificarea pediatrică N1, N2, A1, A2 și B1;

2. Stadiile clinico-imunologice din clasificarea pentru adolescenți și adulți A1, A2 și B2.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Expunerea perinatală la HIV până la împlinirea vârstei de 2 ani și ulterior se apreciază pe baza clasificării CDC Atlanta 1994;

2. Stadiile clinico-imunologice din clasificarea pediatrică N3, A3, B2, B3, C1, C2 și C3;

3. Stadiile clinico-imunologice din clasificarea pentru adolescenți și adulți A3, B3, C1, C2 și C3.

C. Boli hematologice:

- anemii cronice (de exemplu: anemia feriprivă, anemia megaloblastică, anemii aplastice, anemii hemolitice - sferocitoza ereditară, eliptocitoza ereditară, hemoglobinuria paroxistică nocturnă, talasemia, enzimopatii, autoimune, methemoglobinemii siclemia);

- hemofilii A și B;

- alte sindroame hemoragice prin deficit de factori plasmatici ai coagulării (de exemplu: deficit de factori ai coagulării I - hipo/afibrinogenemia, II - hipoprotrombinemie, V - hipoproaccelerinemia sau parahemofilia Owren, VII - parahemofilia Alexander și XIII);

- boala von Willebrand;

- trombocitemii (de exemplu: trombocitemia esențială);

- trombofilii (de exemplu: anomalii factori de coagulare - mutația genei protrombinei și a genei factorului V și rezistența la proteina C reactivă; deficiența inhibitorilor naturali ai coagulării - proteina C, proteina S, anitrombina III; anomalii ale lizei cheagului - disfibrinogenemia, deficiența plasmogenului și a inhibitorului său; hiperhomocisteinemia);

- trombocitopenii de cauze diverse (de exemplu: purpura trombocitopenică idiopatică);

- policitemii/poliglobulii (poliglobulia primitivă - policitemia vera sau boala Vaquez și poliglobulii secundare).

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare, minim un criteriu:

1. Anemii cronice cu Hb între 10 gr% și valoarea normală în funcție de vârstă (11 gr% de la 6 luni la 4 ani, 11,5 gr% între 5 și 10 ani, 12 gr% peste 12 ani);

2. Forme ușoare de anemii aplastice sau în remisiune;

3. Hemofilii fără tulburări hemoragice;

4. Alte sindroame hemoragice, în afară de hemofilii și boala von Willebrand, fără complicații hemoragice;

5. Boala von Willebrand cu modificări hematologice de mică intensitate sau hemoragii muco-cutanate rare și care răspund la tratament;

6. Purpura trombocitopenică idiopatică cronică în remisiune cu trombocite peste 150.000/mm³;

7. Faza policitemică din boala Vaquez în remisiune clinică și citologică, cu HT 40-45% și trombocite sub 400.000/mm³.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Anemii cronice cu Hb 8-10 gr%, cu răspuns la tratament și fără complicații;
2. Forme medii de anemii aplastice fără tendințe evolutive, complicații sau în remisiune parțială;
3. Hemofilii cu manifestări hemoragice fără gravitate și fără modificări de dinamică articulară;
4. Alte sindroame hemoragice, în afară de hemofilii și boala von Willebrand, fără limitarea ortostatismului, locomoției și/sau gestualității;
5. Boala von Willebrand cu hemoragii frecvente dar care răspund la tratament;
6. Trombocitemii persistente peste 400.000/mm³, fără complicații tromboembolice sau hemoragice;
7. Forme de trombofilii cu tromboze care nu lasă sechele;
8. Purpura trombocitopenică idiopatică cronică în remisiune incompletă cu trombocite 70.000 - 150.000/mm³.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Anemii cronice cu Hb sub 8-10 gr%, rezistente la tratament;
2. Hemofilii cu manifestări hemoragice frecvente și tulburări articulare posthemoragice necomplicate;
3. Hemofilii care necesită transfuzii repetate;
4. Boala von Willebrand cu hemoragii severe după traumatisme minore sau cu hemartroze ori hematoame profunde care necesită tratamente substitutive prelungite;
5. Trombocitemii hemoragice însoțite de complicații tromboembolice;
6. Forme de trombofilii cu accidente trombotice repetate care implică teritorii venoase profunde sau necroză cutanată;
7. Purpura trombocitopenică idiopatică cronică cu trombocite sub 50.000/mm³, cu sângerări la traume minime sau spontan;
8. Trombocitopenii cu hemoragii frecvente și severe, cu anemie hipocromă medie sau severă;
9. Policitemii complicate cu hipertensiune arterială, insuficiență cardiacă, mieloscleroză, tromboembolii.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Anemii cronice cu Hb sub 8 gr%;
2. Anemii cronice cu Hb sub 10% cu complicații: tromboze, hemoragii repetate, semne de insuficiență medulară, hemocromatoză;
3. Anemii cronice sub 10% care necesită transfuzii frecvente;
4. Forme cronice de anemii aplastice care necesită transfuzii repetate, cu hemosideroză, ciroză hepatică, diabet zaharat;
5. Anemiile aplastice cu complicații grave;

6. Hemofilii cu manifestări hemoragice frecvente, tulburări articulare posthemoragice complicate (anchiloze în poziții vicioase, amiotrofii sau paralizii nervoase periferice);

7. Deficiențe motorii importante (de tip paretic sau plegic), sechele ale unor complicații neurologice ca urmare a afecțiunilor hemoragice;

8. Stare generală alterată profund, insuficiență medulară și complicații multiple (neurologice, cardiovasculare, hepatosplenice, renale etc.).

VII. Boli ale structurii și funcțiilor sistemelor digestiv, metabolic și endocrin

A. Boli ale structurii sistemului digestiv și funcțiilor sale:

- boli cu tulburări importante de nutriție cu potențial deficit ponderal (de exemplu: malnutriția, boli sau sindroame diareice cronice, inclusiv boala Crohn, colita ulcerativă și altele asemenea cu sindrom de malabsorbție, boala celiacă);

- gastrostoma, ileostoma și colonostoma de orice cauză;

- atrezie de esofag și stenoze esofagiene strânse care necesită dilatații, esofagoplastii, protezare, gastrostomă, de cauze diverse (de exemplu: intoxicație cu sodă caustică);

- insuficiență hepatică cronică medie și severă (probată prin teste de laborator, în funcție de rezerva funcțională hepatică);

- hepatită cronică activă ușoară, moderată și severă (vezi noua clasificare a hepatitelor cronice: autoimună, cu virusuri hepatice B, C și D, medicamentoasă, neclasificabilă ca autoimună sau virală, afecțiuni hepatice cronice primitiv biliare

- ciroza biliară primitivă, colangita sclerozantă primitivă și afecțiuni hepatice cronice cu etiologie genetic metabolică - boala Wilson, deficitul congenital de alfa 1 antitripsină);

- ciroză hepatică;

- insuficiență pancreatică cronică exocrină; fibroză chistică de pancreas.

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale ușoare: hepatită cronică ușoară;

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Insuficiență hepatică forma medie;

2. Hepatită cronică moderată.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Malnutriție;

2. Insuficiență hepatică forma severă;

3. Hepatită cronică severă;

4. Gastrostoma, ileostoma și colonostoma de orice cauză;

5. Stenoze esofagiene strânse care necesită dilatații, esofagoplastii, protezare, gastrostomă, de cauze diverse (de exemplu: intoxicație cu sodă caustică).

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Boli cu deficit ponderal peste 25%;

2. Ciroză hepatică;

3. Obezitate genetică gradul III.

e) Criteriu general adițional: afectarea funcțiilor vitale, cu precizarea funcției vitale afectate în cadrul diagnosticului (funcția respiratorie, funcția cardiovasculară); acest criteriu reprezintă complicații sau consecințe ale bolilor digestive. În acest caz, deficiența/afectarea funcțională se apreciază conform criteriilor din capitolele corespunzătoare.

B. Boli ale structurii glandelor endocrine și funcțiilor specifice:

- insuficiență hipofizară (de exemplu: nanism hipofizar, sindrom Sheehan în cazul mamelor minore);
- hiperfuncție hipofizară prin tumoră secretantă de hormon de creștere, prolactinoame și alte adenoame hipofizare secretante;
- diabet insipid;
- mixedem congenital și mixedem juvenil;
- hipertiroidism (boala Basedow-Graves, tiroidita Hashimoto, alte tiroidite cronice);
- hiperparatiroidism;
- hipoparatiroidism și pseudohipoparatiroidism;
- insuficiență corticosuprarenală primară (boala Addison) și pseudohipoaldosteronism tip I și tip II (Sindromul Arnold-Healy-Gordon);
- hiperaldosteronism primar (sindromul Conn) și secundar (exemple de boli: insuficiența cardiacă, ciroza hepatică, stenoze congenitale ale arterelor renale, tromboza renală, sindromul Bartter, adenoame hipofizare secretante de ACTH);
- sindrom Cushing prin afectare suprarenală sau hipofizară;
- insuficiență gonadică primară (sindrom Klinefelter) și prin disgenezii gonadale cu fenotip feminin (sindrom Turner);
- sindromul adrenogenital: cu deficit de 21-hidroxilază (forma clasică cu insuficiență corticosuprarenală însoțită de virilizare, cu sau fără pierdere de sare și forma non-clasică cu pubertate precoce și infertilitate), cu deficit de 11 β -hidroxilază (virilizare și hipertensiune arterială) sau cu deficit de 3 β -hidroxisteroid dehidrogenază (virilizare/pseudohermafroditism masculine, cu sau fără pierdere de sare).

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare:

1. Nanismul hipofizar cu tulburări ușoare de gestualitate și locomoție sau talie $\leq - 2,5$ DS dar $> - 3$ DS sau talie ≤ 2 DS dar $> - 3$ DS cu decelerarea vitezei de creștere;
2. Sindrom Sheehan fără complicații;
3. Tumori hipofizare secretante, în tratament simptomatic;
4. Hiperparatiroidism cu hipercalcemie serică asimptomatică sau cu tablou clinic oligosimptomatic;
5. Hipoparatiroidism și pseudohipoparatiroidism cu tetanie latentă (spasmofilie) și manifestări sporadice sub tratament;
6. Sindrom Klinefelter cu tablou oligosimptomatic și compensată prin tratament hormonal substitutiv;
7. Sindrom Turner fără malformații;
8. Forma non-clasică a sindromului adrenogenital cu deficit de 21-hidroxilază;

9. Sindrom adrenogenital cu deficit de 11 β -hidroxilază care răspunde la tratament;

10. Sindrom adrenogenital cu deficit de 3 β -hidroxisteroid dehidrogenază care răspunde la tratament.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Nanismul hipofizar cu tulburări medii de gestualitate și locomoție sau talie ≤ -3 DS dar $> -3,5$ DS;

2. Sindrom Sheehan cu complicații compensate cu tratament hormonal substitutiv;

3. Tumori hipofizare secretante oprite în evoluție, spontan sau după tratament specific;

4. Tumori hipofizare secretante cu tulburări echilibrate prin tratament hormonal substitutiv și fără semne neurologice sau oftalmologice;

5. Diabet insipid compensat prin tratament;

6. Mixedem congenital/juvenil cu răspuns terapeutic;

7. Hipertiroidism cu răspuns terapeutic;

8. Hiperparatiroidism operat, cu sechele osoase sau renale neevolutive, cu tulburări de locomoție și excreție medie;

9. Hipoparatiroidism și pseudohipoparatiroidism cu tetanie cronică și manifestări relativ frecvente sub tratament;

10. Boala Addison, forma compensată sub tratament substitutiv;

11. Pseudohipoaldosteronism cu răspuns terapeutic;

12. Hiperaldosteronism cu răspuns terapeutic;

13. Sindrom Cushing cu răspuns terapeutic;

14. Sindrom Klinefelter cu tulburări de dezvoltare musculară și osteoporoză care dau scăderea capacității la efort fizic sau cu tulburări neuropsihice de intensitate medie;

15. Sindrom Turner cu tulburări locomotorii, de postură și gestualitate sau cu tulburări funcționale somatice (cardiovasculare și renale) sau cu tulburări psihice, de intensitate medie;

16. Sindrom adrenogenital cu deficit de 3 β -hidroxisteroid dehidrogenază fără pierdere de sare.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Nanismul hipofizar cu tulburări accentuate de gestualitate și locomoție sau talie $\leq -3,5$ DS;

2. Nanismul hipofizar cu deficit de hormoni gonadotropi (infantilism sexual), tireotropi (mixedem secundar) sau corticotropi (hipotensiune arterială, performanță de efort scăzută);

3. Sindrom Sheehan rezistent la tratament și cu complicații metabolice (deficit ponderal), cardiovasculare și neuropsihice;

4. Tumori hipofizare secretante evolutive sub tratament;

5. Tumori hipofizare secretante cu tulburări echilibrate parțial prin tratament substitutiv;

6. Tumori hipofizare secretante oprite în evoluție, dar cu sechele neurologice, oftalmologice sau endocrine;

7. Diabetul insipid rezistent la tratament și cu complicații neurologice și hormonale secundare;

8. Mixedem congenital rezistent la tratament și cu complicații (întârziere mintală, nanism mixedematos);

9. Mixedem juvenil rezistent la tratament și cu complicații;

10. Boala Basedow-Graves rezistentă la tratament și cu complicații (visceralizări cardiace și/sau tulburări severe de nutriție și/sau oftalmopatie evolutivă);

11. Alte forme de hipertiroidism rezistent la tratament și cu complicații;

12. Hiperparatiroidism operat cu tulburări locomotorii datorate deformărilor osoase (forma osteodistrofică) sau cu insuficiență renală cronică (forma nefrolitiazică);

13. Hipoparatiroidism și pseudohipoparatiroidism cu tetanie cronică cu crize frecvente neinfluențate de tratament;

14. Boala Addison cu insuficiență corticosuprarenală (ICSR) cronică cu decompensări repetate sau ICSR parțial echilibrată sub tratament sau operată (uni- sau bilateral) și în tratament substitutiv până la echilibrare;

15. Pseudohipoaldosteronism rezistent la tratament și cu complicații;

16. Sindromul Conn cu sechele cardiovasculare și renale;

17. Hiperaldosteronism secundar cu complicații;

18. Sindrom Cushing rezistent la tratament și cu complicații;

19. Sindrom Turner cu malformații cardiovasculare, scăderea accentuată a capacității de efort fizic sau tulburări neuropsihice accentuate;

20. Forma clasică a sindromului adrenogenital cu deficit de 21-hidroxilază fără pierdere de sare.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Sindrom Sheehan cu complicații grave metabolice, cardiovasculare și neuropsihice;

2. Insuficiența hipofizară cu complicații grave;

3. Tumori hipofizare secretante cu sechele oftalmologice grave (cecitate) sau complicații grave (neurologice sau metabolice);

4. Hiperparatiroidism cu fracturi multiple, deformări osoase și deficiență locomotorie gravă;

5. Boala Addison cu ICSR decompensată, rezistentă la tratament;

6. Forma clasică a sindromului adrenogenital cu deficit de 21-hidroxilază cu pierdere de sare;

7. Sindrom adrenogenital cu deficit de 3 β -hidroxisteroid dehidrogenază cu pierdere de sare.

e) Criterii adiționale, minim un criteriu:

1. Prezența complicațiilor (acolo unde nu au fost menționate în mod expres);

2. Prezența comorbidităților;

3. Afectarea capacității intelectuale;

4. Afectarea capacității de comunicare.

Prezența criteriilor adiționale conduce la aprecierea unor deficiențe/afectări funcționale mai mari decât cele menționate anterior la lit. a)-c), astfel încât dacă prin aplicarea criteriilor medicale s-a obținut o deficiență/afectare funcțională ușoară de exemplu, prezența criteriului/criteriilor adiționale conduce la aprecierea unei deficiențe/afectări funcționale moderate ș.a.m.d.

C. Boli ale structurii și funcțiilor sistemului metabolic - tulburări cronice de metabolism și nutriție

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Acidoză metabolică cronică;
2. Fenilcetonurie fără tulburări psihice;
3. Glicogenoze;
4. Porfirie cu tulburări polinevritice și tulburări psihice severe și semne importante de hepatită cronică;
5. Degenerescenta hepatolenticulară (Wilson);
6. Boala celiacă (diagnostic stabilit de medicul de specialitate cu specializare/supraspecializare/atestat/competență în gastroenterologie infantilă) după primii 4 ani de la diagnosticare;
7. Intoleranța congenitală la lactoză;
8. Forme de rahitism vitaminorezistent cu repetate internări în spital.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Stări de cașexie gravă și deperdiție proteică de diverse etiologii care determină o deficiență de nutriție gravă cu deficit ponderal de cel puțin 25%;
2. Boala celiacă în primii 4 ani de la diagnosticare și boala celiacă asociată cu diabet zaharat, tiroidită autoimună, tulburări ale metabolismului osos sau malnutriție;
3. Diabet zaharat insulinodependent.

VIII. Boli ale structurii funcțiilor aparatului urinar cu sau fără insuficiență renală cronică (IRC), indiferent de cauză:

- cauze malformative (de exemplu: agenezie renală unilaterală, hipoplazie renală, rinichi polichistic, rinichi în potcoavă, duplicare ureterală, reflux vezico-ureteral, displazie reno-facială Potter 1, duplicitate ureterală uni sau bilaterală, megaureter segmentar uni sau bilateral, valve uretrale, malformații ale organelor genitale externe);
- cauze tumorale benigne și maligne;
- hidronefroză peste gradul III;
- hipertensiune reno-vasculară severă sau malignă;
- litiază renală sau ureterală aseptică pe rinichi unic, unilaterală dacă rinichiul controlateral este pielonefritic sau bilaterală, complicații, indiferent dacă complicația este uni- sau bilaterală;
- nefrocalcinoză unilaterală cu rinichi controlateral afectat;
- rinichi unic chirurgical, cu sau fără afectarea funcției renale a rinichiului restant (creatinemie peste 2 mg%)
- pielonefrita cronică (ca boală în sine), de orice cauză și pielonefrita xantogranulomatoasă;

- sindrom nefrotic;
- șir de intervenții pentru rezolvarea unor boli, precum extrofia de vezică și epispadias.

a) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare: rinichi unic fără afectare renală;

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Boli cu IRC stadiul I;
2. Sindrom nefrotic fără insuficiență renală.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Hipertensiune renovasculară severă sau malignă;
2. Rinichi unic chirurgical cu afectarea funcției renale;
3. Hidronefroza peste gradul III unilaterală sau bilaterală cu sau fără afectarea funcției renale;
4. Boli cu IRC stadiile II și III.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Boli cu IRC stadiile IV și V;
2. Pacienți care efectuează dializă;
3. Boli care necesită un șir de intervenții chirurgicale pentru rezolvare, pe parcursul șirului de intervenții și un an de la ultima intervenție, iar ulterior se apreciază în funcție de afectarea renală și/sau sechelele postoperatorii.

IX. Boli ale structurii și funcțiilor aparatului locomotor și corespunzătoare mișcării

A. Bolile osteoarticulare:

- boli constituționale ale oaselor (de exemplu: osteopsatroza, acondroplazia și osteopetroza);

- malformații (de exemplu: amielia unui membru, totală sau parțială - toracal sau pelvin

- de coaste, stern, claviculă, coastă supranumerară cu torticolis permanent); sindactilie încă două luni după operație;

- redori și anchiloze; redori strânse mono- sau bilaterale de șold, genunchi sau combinate controlaterale în poziții vicioase, asociate sau nu cu paralizii nervoase; asocierea lipsei policelui sau a patru degete bilateral cu anchiloze de degete, cot, umăr, în poziții nefuncționale; anchiloze bilaterale ale coatelor și umerilor, anchiloze ale pumnului, cotului, umărului, bilateral, în poziție funcțională; pierderea gestualității unui membru toracal asociată cu reducerea prehensiunii;

- amputații (de exemplu: amputațiile bilaterale, neprotezabile sau greu protezabile de membre inferioare cu articulațiile supraiacente în redoare sau anchiloze; amputații unilaterale, indiferent de nivel, cu excepția celor de degete; amputația bilaterală a membrelor toracale, indiferent de nivel; amputația unilaterală, indiferent de nivel, în raport și cu gestualitatea și deservirea necesară; dezarticularea membrului toracal);

- pseudoartroze (de exemplu: gambă, coapsă, antebraț și braț neoperabile);

- proteză totală de șold cu tulburări de statică și mers;
- infecții cronice invalidante (de exemplu: osteomielită cronică, morbul Pott, fistule osoase în evoluție);
- osteonecroze cronice invalidante, indiferent de etiologie (de exemplu: osteonecroză de cap femural);
- leziuni de corpuri vertebrale cu modificări ale articulațiilor intervertebrale, cu modificări de statică și mobilitate a coloanei (ortostatism și deplasări dificile); cifoscolioze și scolioze deformante ce împiedică capacitatea respiratorie normală (de exemplu: maladia Scheuerman);
- deformări rahitice grave cu tulburări de postură, locomoție sau respirație;
- luxația congenitală de șold (pe perioada imobilizării în aparat gipsat).

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare, minim un criteriu:

1. Deficiență locomotorie ușoară;
2. Deficiență de gestualitate ușoară.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Reducere a posibilității de realizare și menținere a ortostatismului, mersului, prin poziții vicioase ale trunchiului și membrelor, prin limitarea variantelor posturale sau a deplasărilor gestuale;
2. Caracter regresiv al bolii;
3. Posibilități terapeutice, inclusiv ortezare și protezare.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Reducerea marcată sau pierderea posibilităților de realizare și menținere a ortostatismului, mersului, a gestualității de prehensiune, asupra amplitudinii deplasărilor gestuale, posibilității realizării gesturilor fine și precise, la un membru asociată cu reducerea acestor posibilități la membrul controlateral;
2. Caracterul evolutiv al bolii;
3. Prezența unor procese supurative acute sau cronice;
4. Prezența complicațiilor;
5. Asocieri cu afecțiuni musculare, neurologice, somatice, tulburări circulatorii loco- regionale, alte asocieri morbide;
6. Boli care necesită intervenție chirurgicală și reabilitare postoperatorie pe durata a cel puțin 6 luni, cu pierderea autoservirii sau a autonomiei, pe parcursul reabilitării.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Pierderea gestualității ambelor membre toracale sau a posibilităților de mers și ortostatism;
2. Caracterul diseminat al afecțiunii;
3. Evoluție ireversibilă spre exitus;
4. Boli care necesită un șir de intervenții chirurgicale pentru rezolvare, cu pierderea autoservirii sau a autonomiei, pe parcursul șirului de intervenții și un an de la ultima intervenție, iar ulterior se apreciază în funcție de sechelele postoperatorii.

B. Colagenoze:

- lupus eritematos (LED);
- sclerodermia (reduce gestualitatea, conduce la fibroză pulmonară);
- periarterita nodoasă (determină tulburări oculare, de regulă hemoragii retiniene);
- polimiozită (determină manifestări digestive, pulmonare, renale, hipertensiune arterială);
- dermatomiozită (determină atrofii musculare, modificări ale staticii coloanei și slăbirea forței musculare a membrilor toracale, făcând deplasarea dificilă);
- artrita idiopatică juvenilă (conduce la sechele la nivelul articulațiilor pumnului și degetelor, determinând limitarea gestualității).

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare, minim un criteriu:

1. Deficiență de gestualitate ușoară;
2. Deficit motor frust sau amiotrofii ne semnificative.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Redori matinale sau dureri la mobilizarea articulațiilor periferice sau dureri articulare în repaos;
2. Reducere medie a mobilității articulare;
3. Reducere a forței de prehensiune;
4. Deplasare cu dificultate prin scăderea performanței de ortostatism și mers și prin tulburări de precizie și viteză a mișcării.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Leziuni distructive cartilajinoase sau osoase;
2. Deformări ale degetelor și/sau subluxații și/sau deviații axiale cubitale ale mâinii și/sau atrofii musculare cu afectarea marcată a prehensiunii;
3. Deplasare posibilă numai cu sprijin sau cu mare dificultate prin forța proprie (nesprijinit);
4. Prezența complicațiilor (de exemplu: renale, respiratorii, de nutriție, oculare).
5. Prezența comorbidității.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Leziuni osteoarticulare cu deformări și anchiloze (degete, pumni, coate, șolduri, genunchi în semiflexie cu deformarea antepiciorului);
2. Pierderea gestualității ambelor membre toracale sau a posibilităților de mers și ortostatism;
3. Afectarea funcțiilor vitale;
4. Caracterul diseminat al afecțiunii;
5. Evoluție ireversibilă spre exitus.

C. Boli ale structurii și funcțiilor mușchilor:

- anomalii și malformații congenitale, care împiedică statica și locomoția (de exemplu: hipertrofii congenitale, redori și retracții musculare);

- boli degenerative/distrofii musculare progresive (de exemplu: distrofia Duchenne, miopatii în centură, distrofia musculară progresivă congenitală, distrofii miotonice Thomsen-Becher, atrofia musculara spinala infantila - boala Werdnig-Hoffman);

- miastenia gravis (determină fatigabilitatea rapidă, tulburări de locomoție, manipulație, fonație, respirație);

- glicogenoze musculare (de exemplu: tip II - boala Pompe).

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare, minim un criteriu:

1. Deficiență de gestualitate ușoară;

2. Deficit motor frust;

3. Amiotrofii simetrice distal și proximal ne semnificative.

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Reducere a posibilității de realizare și menținere a ortostatismului, mersului, prin poziții vicioase ale trunchiului și membrelor sau prin limitarea variantelor posturale ori a deplasărilor gestuale sau prin tulburări de precizie și viteză a mișcărilor;

2. Caracter regresiv al bolii;

3. Posibilități terapeutice, inclusiv ortezare și protezare.

c) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Reducerea marcată sau pierderea posibilităților de realizare și menținere a ortostatismului, mersului, a gestualității de prehensiune, asupra amplitudinii deplasărilor gestuale, posibilității realizării gesturilor fine și precise, la un membru asociată cu reducerea acestor posibilități la membrul controlateral;

2. Caracterul evolutiv al bolii;

3. Prezența unor procese supurative acute sau cronice;

4. Prezența complicațiilor;

5. Asocieri cu afecțiuni neurologice, osteoarticulare, somatice, tulburări circulatorii loco- regionale, alte asocieri morbide.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Pierderea gestualității ambelor membre toracale sau a posibilităților de mers și ortostatism;

2. Prezența fenomenelor sfincteriene;

3. Prezența tulburărilor de masticatie, deglutiție, fonație și respirație;

4. Caracterul diseminat al afecțiunii;

5. Evoluție ireversibilă spre exitus.

X. Boli ale structurii pielii, anexelor și funcțiilor tegumentului:

- dermatoze imuno-inflamatorii, de exemplu psoriazis, dermatita atopică;

- dermatoze buloase, de exemplu pemfigus;

- genodermatoze, de exemplu epidermoliza buloasă, ihtioza ereditară sau din boli sistemice, neurofibromatoza;

- dermatomiozite (corelat cu cap.IX lit.B);

- neurofibromatoza Recklinghausen (corelat cu cap.I lit.A);

- cicatrici postarsură.

a) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare: psoriazis sau alte dermatoze imuno-inflamatorii localizate (ce afectează o suprafață redusă și nu o zonă sensibilă), care răspund la tratament și nu au impact major în calitatea vieții (apreciat prin scorul DQLI);

b) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate, minim un criteriu:

1. Psoriazis cronic sau alte dermatoze imuno-inflamatorii cu acutizări frecvente;

2. Pemfigus cronic sau alte dermatoze buloase cu evoluție prelungită;

3. Formele de ihtioză ereditară sau alte genodermatoze cu hiperkeratoză la plante și/sau palme, precum și alte boli ale pielii care limitează ușor ortostatismul și/sau gestualitatea.

c) Criterii pentru identificare deficiențelor/afectărilor funcționale severe, minim un criteriu:

1. Limitare semnificativă a posturii și gestualității (de exemplu: epidermoliza buloasă, diskeratoza anhidrotică primară);

2. Psoriazis generalizat sau artropatic, rezistent la tratament;

3. Alte dermatoze imuno-inflamatorii ce afectează o suprafață extinsă și nu zona sensibilă, rezistente la tratament;

4. Pemfigus generalizat sau alte dermatoze buloase rezistente la tratament și/sau cu complicații;

5. Ihtioză ereditară sau alte genodermatoze cu hiperkeratoză generalizată, care necesită tratament cel puțin un an.

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Epidermoliza buloasă cu deficit ponderal peste 25% sau cu dezlipire de retină;

2. Cicatrici postarsură mutilante și invalidante;

3. Pierderea gestualității ambelor membre toracale sau a posibilităților de mers și ortostatism.

e) Criteriu adițional: impact major asupra calității vieții (scor DQLI). Prezența criteriului adițional conduce la aprecierea unor deficiențe/afectări funcționale mai mari decât cele menționate anterior la lit. a)-c), astfel încât dacă prin aplicarea criteriilor medicale s-a obținut o deficiență/afectare funcțională ușoară de exemplu, prezența criteriului/criteriilor adiționale conduce la aprecierea unei deficiențe/afectări funcționale moderate ș.a.m.d.

XI. Boala canceroasă (indiferent de localizare, inclusiv revidivele și metastazele)

a) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale ușoare: remisiune completă (fără semne de recidivă locală sau regională, ori tulburări funcționale sau alte sechele posterapeutice) postterapeutic, după 2 ani de la încheierea tratamentului (medicamentos și/sau chirurgical și/sau radioterapeutic) pe toată perioada monitorizării;

b) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale moderate: remisiune completă postterapeutic, după 2 ani de la încheierea tratamentului,

dar cu recuperare incompletă (există/ persistă susceptibilitatea la procese infecțioase*);

* Deficitul imun se apreciază conform cap. VI lit. A.

c) Criteriu pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale severe: remisiune completă postterapeutic, după 2 ani de la încheierea tratamentului și sechele postterapeutice**;

** Dacă sechelele postterapeutice se încadrează în deficiențe/afectări funcționale complete conform criteriilor din alte capitole din prezenta anexă, acestea se iau în considerare și nu ceea ce este menționat la pct. c).

d) Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale complete, minim un criteriu:

1. Pe toată perioada tratamentului cu viză curativă;
2. Pe toată perioada tratamentului cu viză paliativă;
3. Primii doi ani postterapeutic (de la încheierea tratamentului).

XII. Boli genetice

A. Boli genetice care determină afectarea unei structuri sau funcții ale organismului - deficiența/afectarea funcțională se apreciază conform criteriilor menționate la capitolele corespunzătoare de mai sus, ținând cont de conținutul documentele medicale.

B. Boli genetice care determină afectări multiple ale organismului:

B1. Aberații cromozomiale numerice, de exemplu:

- Trisomia 21 (Sindromul Down) - cu întârziere mintală și poate fi însoțită de malformații congenitale cardiovasculare, digestive și oculare, hipoacuzie sau surditate;

- Trisomia 18 (Sindromul Edwards) - cu întârziere mintală și malformații congenitale multiple (cardiace, urogenitale, gastrointestinale, oculare ș.a.);

- Trisomia 13 (Sindromul Patau) - cu întârziere mintală și alte deficiențe neurologice, malformații congenitale multiple (craniofaciale, ale scheletului, cardiovasculare, oculare, gastrointestinale, urogenitale ș.a.).

B2. Aberații cromozomiale structurale (deleții, inversii, translocății), de exemplu:

- Sindromul Cri du Chat - cu întârziere mintală, întârziere în creștere, malformații congenitale ale laringelui și coardelor vocale și poate fi însoțită de malformații congenitale multiple (craniofaciale, digestive, urogenitale ș.a.) și surditate neurosenzorială;

- Sindromul Wolf-Hirschhorn sau Sindromul Pitt - cu întârziere mintală și întârziere în creștere și, în cazul delețiilor mari, poate fi însoțită de malformații congenitale multiple (cardiace, digestive, genitorurinare ș.a.) și surditate;

- Sindroame cu microdeleții, de exemplu: Sindromul Miller-Dieker, Sindromul Prader- Willi, Sindromul Angelman, Sindromul Williams, tumora Wilms, Sindromul velo- cardio-facial.

Criterii pentru identificarea deficiențelor/afectărilor funcționale în cazul bolilor genetice de la cap. B1 și B2:

1. În cazul bolilor genetice cu întârziere mintală fără alte complicații, deficiența/afectarea funcțională se apreciază conform cap. I lit. B1;

2. În cazul bolilor genetice cu complicații sau boli asociate, deficiența/afectarea funcțională se apreciază în funcție de criteriile din capitolele în care acestea sunt descrise.

3. În cazul bolilor genetice cu malformații congenitale multiple, deficiența/afectarea funcțională se apreciază ca fiind completă.

B3. Anomalii monogenice autozomal dominante, de exemplu:

- forma homozigotă de hipercolesterolemie familială la copii: deficiența/afectarea funcțională se apreciază în funcție de complicațiile cardiovasculare (vezi criteriile din cap. IV) și/sau comorbiditate (vezi criteriile din capitolele corespunzătoare, ținând cont de conținutul documentele medicale);

- neurofibromatoza Recklinghausen (vezi criteriile din cap. I lit. A);

- coreea/boala Huntington juvenilă (vezi criteriile din cap. I lit. A);

- polipoza adenomatoasă familială (forma clasică, Sindromul Gardner, Sindromul Turcot, Sindromul Peutz-Jeghers ș.a.): deficiența/afectarea funcțională se apreciază în funcție de complicații și/sau comorbiditate (vezi criteriile din capitolele corespunzătoare, ținând cont de conținutul documentele medicale).

B4. Anomalii monogenice autozomal recesive, de exemplu:

- hemocromatoza juvenilă: deficiența/afectarea funcțională se apreciază în funcție de complicații și/sau comorbiditate (vezi criteriile din capitolele corespunzătoare, ținând cont de conținutul documentele medicale);

- unele forme de surditate congenitală (vezi criteriile din cap. II lit. B);

- fibroza chistică - mucoviscidoza (vezi criteriile din cap. V lit. C);

- sindromul adrenogenital (vezi criteriile din cap. VII lit. B);

- fenilcetonuria (vezi criteriile din cap. VII lit. C);

- atrofia musculara spinala infantila - boala Werdnig-Hoffman (vezi criteriile din cap. IX lit. C).

B4. Anomalii monogenice legate de cromozomul X, de exemplu:

- anemia hemolitică prin deficit de G6PD/glucozo-6-fosfat (vezi criteriile din cap. VI lit. C);

- hemofilia (vezi criteriile din cap. VI lit. C);

- distrofia musculară Duchenne (vezi criteriile din cap. IX lit. C).

B5. Anomalii mitocondriale, de exemplu:

- epilepsia mioclonică cu fibre roșii - Sindromul MERRF (vezi criteriile din cap. I lit. A);

- demența MELAS (vezi criteriile din cap. I lit. B);

- neuropatia optică Leber (amauroza congenitală Leber): deficiența/afectarea funcțională se apreciază în funcție de valoarea acuității vizuale - vezi criteriile din cap. II lit. A).

B6. Alte boli genetice (anomalii poligenice, multifactoriale și anomalii congenitale produse prin teratogeni): deficiența/afectarea funcțională se apreciază în funcție de complicații și/sau comorbiditate (vezi criteriile din capitolele corespunzătoare, ținând cont de conținutul documentele medicale)

XIII. Transplantul de organe, țesuturi și celule, stările posttransplant

Criterii pentru identificarea deficiențelor/afecțiilor funcționale complete:

- 1. Situațiile care necesită transplant;**
- 2. Primele 12 luni de la transplant.**

Ulterior, după încheierea celor 12 luni de la transplant, deficiența/afecția funcțională se stabilește în funcție de evoluție (stadiu evolutiv/regresiv, complicații) și de recomandările medicale.

Anexa nr.2

Criterii sociale și psihosociale pentru aprecierea limitărilor de activitate și a restricțiilor de participare

A. Criterii sociale și psihosociale pentru aprecierea limitărilor de activitate și a restricțiilor de participare din perspectiva individuală și cea a factorilor de mediu ca bariere

A1. Grupa de vârstă naștere-11 luni

Tabelul nr. 1. Domeniul 1 - Învățarea și aplicarea cunoștințelor

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
	1. Învățarea și aplicarea cunoștințelor	0	1	2	3	4
d110	Urmăritul cu privirea					
d115	Ascultarea					
d1200	Alte experiențe senzoriale cu scop – experimentare cu gura					
d1201	Alte experiențe senzoriale cu scop – experimentare tactilă					
d1203	Alte experiențe senzoriale cu scop – experimentare olfactivă					
d1204	Alte experiențe senzoriale cu scop – experimentare gustativă					

d130	Copierea					
d1310	Învățarea prin acțiuni simple cu un obiect					
d1330	Dobândirea limbajului - cuvinte izolate sau simboluri cu sens					
d135	Repetarea					
d1600	Concentrarea atenției la atingerea unei persoane, inclusiv a feței, sau la auzul vocii					
d1601	Concentrarea atenției la schimbările din mediu					
d161	Orientarea atenției					
d198	Învățarea și aplicarea cunoștințelor, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 1 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 2. Domeniul 3 - Comunicarea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d3100	Răspunsul la o voce umană					
d3101	Înțelegerea unui mesaj simplu rostit					
d3150	Comunicarea cu/prin receptare de gesturi ale corpului					
d3152	Comunicarea cu/prin receptare de imagini (desene) și fotografii					
d331	Pre-vorbirea					
d3350	Producerea limbajului trupului					
d398	Comunicarea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1251), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 3 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 3. Domeniul 4 - Mobilitatea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d4100	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția culcat					
d4103	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția așezat					
d4104	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția în picioare					
d4107	Schimbarea poziției de bază a corpului - rostogolirea					
d4150	Menținerea poziției culcat					
d4151	Menținerea poziției ghemuit					
d4153	Menținerea poziției așezat					
d4154	Menținerea poziției în picioare					
d4155	Menținerea poziției capului					
d4300	Ridicarea obiectelor					
d4400	Motricitatea fină a mâinii - culesul					
d4401	Motricitatea fină a mâinii - apucarea					
d4403	Motricitatea fină a mâinii - a da drumul unui obiect					
d4450	Folosirea mâinii și brațului - trasul					
d4452	Folosirea mâinii și brațului - ajungerea la obiecte					
d4454	Folosirea mâinii și brațului - aruncatul					
d4550	Deplasarea - târâtul					
d4700	Folosirea de vehicule acționate de oameni					
d4703	Folosirea persoanelor pentru transport					
d498	Mobilitatea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1201), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 4 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 4. Domeniul 5 - Autoîngrijirea

	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori
--	----------------------------------	--------------

Cod CIF-CT	5. Autoîngrijirea	0	1	2	3	4
d550	Mâncatul					
d5600	Băutul - indicarea nevoii					
d5601	Băutul - realizarea hrănirii de la sân					
d5602	Băutul - realizarea hrănirii din biberon					
d598	Autoîngrijirea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1151), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 5 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 5. Domeniul 7 - Interacțiunile și relațiile interpersonale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		7. Interacțiunile și relațiile interpersonale	0	1	2	3
d7105	Interacțiuni interpersonale de bază: contactul fizic în relații					
d7106	Interacțiuni interpersonale de bază: distingerea membrilor familiei					
d7600	Relațiile de familie: părinte-copil					
d7601	Relațiile de familie: copil-părinte					
d7602	Relațiile de familie: cu frații și surorile					
d7603	Relațiile de familie: cu familia extinsă					
d798	Interacțiunile și relațiile interpersonale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 3, 4, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 7 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 6. Domeniul 8 - Ariile majore ale vieții

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	8. Ariile majore ale vieții					
d810	Educația informală					
-	Educația antepreșcolară*: intrarea în programul educațional antepreșcolar					
-	Educația antepreșcolară*: menținerea în programul educațional antepreșcolar					
d8508	Activitate remunerată, alta specificată: activități cultural-artistice, sportive, de modeling și publicitate **					
d8800	Jocul de unul singur					
d898	Ariile majore ale vieții, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1301, 1351), 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 8 (corelat cu media aritmetică)					

*Educația antepreșcolară nu se regăsește în CIF-CT, însă, pentru determinarea calificatorului, se poate consulta d815 – educația preșcolară. Informații suplimentare privind educația antepreșcolară se găsesc în Legea educației naționale nr. 1/2011, Legea nr. 263/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea creșelor și HG nr. 1.252/2012 privind aprobarea metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor unități de educație timpurie antepreșcolară. În acord cu aceste prevederi, copiii pot frecventa educația timpurie antepreșcolară începând cu vârsta de 3 luni.

** Copiii, de la naștere până la împlinirea vârstei de 18 ani, pot presta activități cultural-artistice, sportive, de modeling și publicitate pentru care primesc bani în baza unor contracte încheiate de părinții/reprezentantul legal, în acord cu prevederile Codului Civil.

Tabelul nr. 7. Domeniul 9 - Comunitatea, viața civică și socială

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	9. Comunitatea, viața civică și socială					
d9102	Ceremonii					
d9205	Socializarea					
d940	Drepturile omului					
d998	Comunitatea, viața civică și socială, altele (se specifică)					

	Bariere identificate dintre factorii de mediu 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)	
	Total (suma calificatorilor consemnați)	
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)	
	Calificator per domeniul 9 (corelat cu media aritmetică)	

A2. Grupa de vârstă 1-3 ani

Tabelul nr. 1. Domeniul 1 - Învățarea și aplicarea cunoștințelor

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	1. Învățarea și aplicarea cunoștințelor					
d115	Ascultarea					
d1200	Alte experiențe senzoriale cu scop – experimentare cu gura					
d1201	Alte experiențe senzoriale cu scop – experimentare tactilă					
d1203	Alte experiențe senzoriale cu scop – experimentare olfactivă					
d1204	Alte experiențe senzoriale cu scop – experimentare gustativă					
d130	Copierea					
d1311	Învățarea prin acțiuni cu două sau mai multe obiecte					
d1312	Învățarea prin acțiuni cu două sau mai multe obiecte, cu considerarea caracteristicilor specifice					
d1313	Învățarea prin joc simbolic					
d132	Dobândirea de informații					
d1330	Dobândirea limbajului - cuvinte izolate sau simboluri cu sens					
d1331	Dobândirea limbajului - combinarea cuvintelor în expresii					
d1332	Dobândirea construcțiilor sintactice					
d134	Dobândirea limbajului suplimentar					
d135	Repetarea					
d1370	Dobândirea conceptelor de bază					
d1400	Dobândirea deprinderilor de a recunoaște simbolurile (cifre, imagini etc.)					
d1550	Dobândirea deprinderilor de bază					

d1600	Concentrarea atenției la atingerea unei persoane, inclusiv a feței, sau la auzul vocii					
d1601	Concentrarea atenției la schimbările din mediu					
d161	Orientarea atenției					
d1630	Gândirea - jocuri imaginative					
d198	Învățarea și aplicarea cunoștințelor, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 1 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 2 Domeniul 2 - Sarcinile și solicitările generale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	2. Sarcinile și solicitările generale					
d2100	Îndeplinirea unei sarcini simple					
d2102	Îndeplinirea unei sarcini singulare, independent					
d2104	Finalizarea unei sarcini simple					
d2500	Autocontrolul comportamentului - acceptarea noutății					
d2501	Autocontrolul comportamentului - reacție de răspuns					
d2504	Autocontrolul comportamentului - adaptarea nivelului de activitate					
d298	Sarcinile și solicitările generale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 2 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 3. Domeniul 3 - Comunicarea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	3. Comunicarea					
d3100	Răspunsul la o voce umană					

d3101	Înțelegerea unui mesaj simplu rostit					
d3102	Înțelegerea mesajelor complexe rostite					
d3150	Comunicarea cu/prin receptare de gesturi ale corpului					
d3151	Comunicarea cu/prin receptare de semne și simboluri generale					
d3152	Comunicarea cu/prin receptare de imagini (desene) și fotografii					
d330	Vorbirea					
d331	Pre-vorbirea					
d332	Cântatul					
d3350	Producerea limbajului trupului					
d398	Comunicarea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1251), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 3 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 4. Domeniul 4 - Mobilitatea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d4100	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția culcat					
d4101	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția pe vine					
d4102	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția în genunchi					
d4103	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția așezat					
d4104	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția în picioare					
d4105	Schimbarea poziției de bază a corpului - poziția aplecat (îndoit)					
d4106	Schimbarea poziției de bază a corpului - schimbarea centrului de greutate a corpului					
d4107	Schimbarea poziției de bază a corpului - rostogolirea					
d4150	Menținerea poziției culcat					
d4151	Menținerea poziției ghemuit					
d4152	Menținerea poziției în genunchi					

d4153	Menținerea poziției așezat					
d4154	Menținerea poziției în picioare					
d4200	Schimbarea locului unei persoane aflate în poziția așezat					
d4201	Schimbarea locului unei persoane aflate în poziția culcat					
d4300	Ridicarea obiectelor					
d4301	Ducerea obiectelor în mână					
d4302	Ducerea obiectelor pe/în brațe					
d4305	Punerea jos a obiectelor					
d4351	Deplasarea obiectelor cu ajutorul extremităților inferioare ale corpului - împinsul cu extremitățile inferioare					
d4352	Deplasarea obiectelor cu ajutorul extremităților inferioare ale corpului - lovirea cu piciorul					
d4400	Motricitatea fină a mâinii - culesul					
d4401	Motricitatea fină a mâinii - apucarea					
d4402	Motricitatea fină a mâinii - manipularea					
d4403	Motricitatea fină a mâinii - a da drumul unui obiect					
d4450	Folosirea mâinii și brațului - trasul					
d4451	Folosirea mâinii și brațului - împinsul					
d4452	Folosirea mâinii și brațului - ajungerea la obiecte					
d4453	Folosirea mâinii și brațului - întorsul sau răsucitul mâinilor sau brațelor					
d4454	Folosirea mâinii și brațului - aruncatul					
d4455	Folosirea mâinii și brațului - prinderea					
d446	Motricitatea fină a piciorului					
d4500	Mersul pe jos pe distanțe scurte					
d4501	Mersul pe jos pe distanțe lungi					
d4502	Mersul pe jos pe diverse suprafețe					
d4503	Ocolirea obstacolelor					
d4550	Deplasarea - târâtul					
d4551	Deplasarea - cățărutul					
d4552	Deplasarea - alergatul					

d4553	Deplasarea - săritul					
d4600	Deplasarea în interiorul locuinței					
d4601	Deplasarea în interiorul unor clădiri, altele decât locuința proprie					
d4602	Deplasarea în afara locuinței și a altor clădiri					
d4700	Folosirea de vehicule acționate de oameni					
d4701	Folosirea de mijloace private de transport motorizate					
d4702	Folosirea de mijloace publice de transport motorizate					
d4703	Folosirea persoanelor pentru transport					
d4750	A conduce mijloace de transport acționate de oameni					
d498	Mobilitatea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1201), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 4 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 5. Domeniul 5 - Autoîngrijirea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d5100	Spălarea părților corpului					
d5102	Ștersul (uscatul)					
d5300	Igiena urinării					
d5301	Igiena defecației					
d5401	Dezbrăcatul					
d5403	Descălțatul					
d550	Mâncatul					
d5600	Băutul - indicarea nevoii					
d5601	Băutul - realizarea hrănirii de la sân					
d5602	Băutul - realizarea hrănirii din biberon					
d598	Autoîngrijirea, altele (se specifică)					

	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1151), 7 și 8 (se specifică)	
	Total (suma calificatorilor consemnați)	
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)	
	Calificator per domeniul 5 (corelat cu media aritmetică)	

Tabelul nr. 6. Domeniul 7 - Interacțiunile și relațiile interpersonale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	7. Interacțiunile și relațiile interpersonale					
d7105	Interacțiuni interpersonale de bază: contactul fizic în relații					
d7106	Interacțiuni interpersonale de bază: distingerea membrilor familiei					
d7600	Relațiile de familie: părinte-copil					
d7601	Relațiile de familie: copil-părinte					
d7602	Relațiile de familie: cu frații și surorile					
d7603	Relațiile de familie: cu familia extinsă					
d798	Interacțiunile și relațiile interpersonale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 3, 4, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 7 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 7. Domeniul 8 - Ariile majore ale vieții

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	8. Ariile majore ale vieții					
d810	Educația informală					
-	Educația antepreșcolară*: intrarea în programul educațional antepreșcolar					
-	Educația antepreșcolară*: menținerea în programul educațional antepreșcolar					

-	Educația antepreșcolară*: parcurgerea programului educațional antepreșcolar					
-	Educația antepreșcolară*: finalizarea programului educațional antepreșcolar					
d8150	Educația preșcolară: intrarea în programul educațional preșcolar					
d8508	Activitate remunerată, alta specificată: activități cultural-artistice, sportive, de modeling și publicitate **					
d8800	Jocul de unul singur					
d898	Ariile majore ale vieții, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1301, 1351), 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 8 (corelat cu media aritmetică)					

*Vezi explicația * de la tabelul nr. 6 grupa de vârstă naștere-11 luni

**Vezi explicația ** de la tabelul nr. 6 grupa de vârstă naștere-11 luni

Tabelul nr. 8. Domeniul 9 - Comunitatea, viața civică și socială

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d9102	Ceremonii					
d9103	Viața informală în comunitate					
d9200	Jocul					
d9205	Socializarea					
d940	Drepturile omului					
d998	Comunitatea, viața civică și socială, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 9 (corelat cu media aritmetică)					

A3. Grupa de vârstă 4-6 ani

Tabelul nr. 1. Domeniul 1 - Învățarea și aplicarea cunoștințelor

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
	1. Învățarea și aplicarea cunoștințelor	0	1	2	3	4
d115	Ascultarea					
d130	Copierea					
d1311	Învățarea prin acțiuni cu două sau mai multe obiecte					
d1312	Învățarea prin acțiuni cu două sau mai multe obiecte, cu considerarea caracteristicilor specifice					
d1313	Învățarea prin joc simbolic					
d1314	Învățarea prin joc imaginar					
d132	Dobândirea de informații					
d135	Repetarea					
d1370	Dobândirea conceptelor de bază					
d1371	Dobândirea conceptelor complexe					
d1400	Dobândirea deprinderilor de a recunoaște simbolurile (cifre, imagini etc.)					
d1450	Dobândirea deprinderilor de a folosi instrumente de scris					
d1451	Dobândirea deprinderilor de a scrie simboluri, caractere sau alfabet					
d1500	Dobândirea deprinderilor de a recunoaște cifrele, semnele și simbolurile aritmetice					
d1501	Dobândirea deprinderilor de calcul matematic (de ex. a număra și ordona)					
d1550	Dobândirea deprinderilor de bază					
d1601	Concentrarea atenției la schimbările din mediu					
d161	Orientarea atenției					
d1630	Gândirea - jocuri imaginative					
d1720	Utilizarea de deprinderi și strategii simple ale procesului de socotit					
d1750	Rezolvarea de probleme simple					
d198	Învățarea și aplicarea cunoștințelor, altele (se specifică)					

	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)	
	Total (suma calificatorilor consemnați)	
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)	
	Calificator per domeniul 1 (corelat cu media aritmetică)	

Tabelul nr. 2. Domeniul 2 - Sarcinile și solicitările generale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale 2. Sarcinile și solicitările generale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d2101	Îndeplinirea unei sarcini complexe					
d2103	Îndeplinirea unei sarcini singulare, în grup					
d2105	Finalizarea unei sarcini complexe					
d2200	Îndeplinirea sarcinilor multiple					
d2201	Finalizarea sarcinilor multiple					
d2202	Îndeplinirea sarcinilor multiple, independent					
d2203	Îndeplinirea sarcinilor multiple, în grup					
d2300	Respectarea programului zilnic					
d2400	A face față responsabilităților					
d2401	A face față stresului					
d2500	Autocontrolul comportamentului - acceptarea noutății					
d2501	Autocontrolul comportamentului - reacție de răspuns					
d2502	Autocontrolul comportamentului - abordarea persoanelor sau situațiilor					
d2503	Autocontrolul comportamentului - acționare predictibilă					
d2504	Autocontrolul comportamentului - adaptarea nivelului de activitate					
d298	Sarcinile și solicitările generale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 2 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 3. Domeniul 3 - Comunicarea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
	3. Comunicarea	0	1	2	3	4
d3151	Comunicarea cu/prin receptare de semne și simboluri generale					
d3152	Comunicarea cu/prin receptare de imagini (desene) și fotografii					
d330	Vorbirea					
d332	Cântatul					
d3151	Comunicarea cu/prin receptare de semne și simboluri generale					
d3152	Comunicarea cu/prin receptare de imagini (desene) și fotografii					
d3500	Inițierea unei conversații					
d3501	Menținerea unei conversații					
d3501	Finalizarea unei conversații					
d3503	Conversația cu o singură persoană					
d3504	Conversația cu mai multe persoane					
d398	Comunicarea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1251), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 3 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 4. Domeniul 4 - Mobilitatea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
	4. Mobilitatea	0	1	2	3	4
d4303	Ducerea obiectelor pe umeri, șold și în spate					
d4304	Ducerea obiectelor pe cap					
d4455	Folosirea mâinii și brațului - prinderea					
d4502	Mersul pe jos pe diverse suprafețe					
d4503	Ocolirea obstacolelor					
d4554	Înotul					

d4555	Mersul cu dispozitive/vehicule cu roți					
d4556	Mersul târșâit					
d4601	Deplasarea în interiorul unor clădiri, altele decât locuința proprie					
d4602	Deplasarea în afara locuinței și a altor clădiri					
d465	Deplasarea folosind echipamente					
d4700	Folosirea de vehicule acționate de oameni					
d4701	Folosirea de mijloace private de transport motorizate					
d4702	Folosirea de mijloace publice de transport motorizate					
d4750	A conduce mijloace de transport acționate de oameni					
d498	Mobilitatea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1201), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 4 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 5. Domeniul 5 - Autoîngrijirea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d5100	Spălarea părților corpului					
d5101	Spălarea întregului corp					
d5102	Ștersul (uscatul)					
d5200	Îngrijirea pielii					
d5201	Îngrijirea dinților					
d5202	Îngrijirea părului					
d5205	Îngrijirea nasului					
d5300	Igiena urinării					
d5301	Igiena defecației					
d5400	Îmbrăcatul					
d5401	Dezbrăcatul					

d5402	Încălțatul					
d5403	Descălțatul					
d5404	Alegerea hainelor adecvate					
d550	Mâncatul					
d560	Băutul					
d598	Autoîngrijirea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1151), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 5 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 6. Domeniul 7 - Interacțiunile și relațiile interpersonale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		7. Interacțiunile și relațiile interpersonale	0	1	2	3
d7104	Interacțiuni interpersonale de bază: orientări sociale în relații					
d7200	Interacțiuni interpersonale complexe: stabilirea relațiilor					
d7201	Interacțiuni interpersonale complexe: încetarea relațiilor					
d730	Relaționarea cu persoane necunoscute					
d7400	Relaționarea cu persoane de conducere (relații formale ^{3*})					
d7402	Relaționarea cu persoane egale (relații formale ^{3*})					
d7500	Relațiile sociale informale: cu prieteni					
d7501	Relațiile sociale informale: cu vecini					
d7502	Relațiile sociale informale: cu cunoștințe					
d7503	Relațiile sociale informale: cu colocatari					
d7504	Relațiile sociale informale: cu colegi					
d7600	Relațiile de familie: părinte-copil					
d7601	Relațiile de familie: copil-părinte					
d7602	Relațiile de familie: cu frații și surorile					
d7603	Relațiile de familie: cu familia extinsă					

d798	Interacțiunile și relațiile interpersonale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 3, 4, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 7 (corelat cu media aritmetică)					

^{3*} În plus față de CIF-CT, prin relații formale se înțeleg și relațiile din cadrul sistemului de învățământ (educație formală și non-formală, activități școlare și extrașcolare, alte activități organizate de genul taberelor, cluburilor etc.), în care copilul poate juca rolul de lider al echipei (fiind asimilat persoanei de conducere) sau de membru în echipă (fiind asimilat persoanei egale), precum și de persoană subordonată față de cadrul didactic/altă persoană în relație oficială cu copilul.

Tabelul nr. 7. Domeniul 8 - Ariile majore ale vieții

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	8. Ariile majore ale vieții					
d810	Educația informală					
-	Educația antepreșcolară*: finalizarea programului educațional antepreșcolar					
d8150	Educația preșcolară: intrarea în programul educațional preșcolar sau trecerea de la o etapă la alta					
d8151	Educația preșcolară: menținerea în programul educațional preșcolar					
d8152	Educația preșcolară: parcurgerea programului educațional preșcolar					
d8153	Educația preșcolară: finalizarea programului educațional preșcolar					
d816	Viața preșcolară și activitățile aferente					
d8200	Educația școlară: intrarea în programul educațional sau trecerea de la o etapă la alta					
d8508	Activitate remunerată, alta specificată: activități cultural-artistice, sportive, de modeling și publicitate**					
d8801	Jocul de-a spectatorul					
d8802	Jocul în paralel					
d8803	Jocul împreună, în colaborare					
d898	Ariile majore ale vieții, altele (se specifică)					

	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1301, 1351), 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)	
	Total (suma calificatorilor consemnați)	
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)	
	Calificator per domeniul 8 (corelat cu media aritmetică)	

Tabelul nr. 8. Domeniul 9 - Comunitatea, viața civică și socială

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	9. Comunitatea, viața civică și socială					
d9102	Ceremonii					
d9103	Viața informală în comunitate					
d9200	Jocul					
d9201	Sporturi					
d9202	Arta și cultura					
d9205	Socializarea					
d940	Drepturile omului					
d998	Comunitatea, viața civică și socială, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 9 (corelat cu media aritmetică)					

A4. Grupa de vârstă 7-11 ani

Tabelul nr. 1. Domeniul 1 - Învățarea și aplicarea cunoștințelor

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	1. Învățarea și aplicarea cunoștințelor					
d1371	Dobândirea conceptelor complexe					
d1400	Dobândirea deprinderilor de a recunoaște simbolurile (cifre, imagini etc.)					

d1401	Dobândirea deprinderilor de a articula cuvintele scrise cu voce tare					
d1402	Dobândirea deprinderilor de a înțelege cuvinte și expresii scrise					
d1451	Dobândirea deprinderilor de a scrie simboluri, caractere sau alfabet					
d1452	Dobândirea deprinderilor de a scrie cuvinte și expresii					
d1502	Dobândirea deprinderilor de utilizare a operațiilor de bază					
d1551	Dobândirea deprinderilor complexe					
d1632	Gândirea - emiterea de ipoteze					
d1660	Cititul: utilizează deprinderile și strategiile generale ale procesului de citire					
d1661	Cititul: înțelege limbajul scris					
d1700	Scrisul: utilizează strategiile și deprinderile generale ale procesului de scriere					
d1701	Scrisul: utilizează convențiile gramaticale și mecanice în scris					
d1702	Scrisul: realizează compuneri					
d1720	Utilizarea de deprinderi și strategii simple ale procesului de socotit					
d1721	Utilizarea de deprinderi și strategii complexe ale procesului de socotit					
d1750	Rezolvarea de probleme simple					
d1751	Rezolvarea de probleme complexe					
d177	Luarea deciziilor					
d198	Învățarea și aplicarea cunoștințelor, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 1 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 2. Domeniul 2 - Sarcinile și solicitările generale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d2201	Finalizarea sarcinilor multiple					

d2204	Finalizarea unor sarcini multiple, independent					
d2205	Finalizarea unor sarcini multiple, în grup					
d2300	Respectarea programului zilnic					
d2301	Organizarea programului zilnic obișnuit					
d2302	Finalizarea programului zilnic obișnuit					
d2400	A face față responsabilităților					
d2401	A face față stresului					
d2402	A face față situațiilor de criză					
d298	Sarcinile și solicitările generale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 2 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 3. Domeniul 3 - Comunicarea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	3. Comunicarea					
d3151	Comunicarea cu/prin receptare de semne și simboluri generale					
d3152	Comunicarea cu/prin receptare de imagini (desene) și fotografii					
d320	Comunicarea cu/prin receptarea mesajelor prin limbajul formal al semnelor					
d325	Comunicarea cu/prin receptare de mesaje scrise					
d3151	Comunicarea cu/prin receptare de semne și simboluri generale					
d3152	Comunicarea cu/prin receptare de imagini (desene) și fotografii					
d340	Producerea de mesaje în limbajul formal al semnelor					
d345	Scrierea mesajelor					
d3504	Conversația cu mai multe persoane					
d3550	Discuția cu o persoană					
d3551	Discuția cu mai multe persoane					
d3600	Utilizarea instrumentelor de telecomunicație					

d3601	Utilizarea echipamentelor de scris					
d3602	Utilizarea tehnicilor de comunicare					
d398	Comunicarea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1251), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 3 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 4. Domeniul 4 - Mobilitatea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	4. Mobilitatea					
d4303	Ducerea obiectelor pe umeri, șold și în spate					
d4304	Ducerea obiectelor pe cap					
d465	Deplasarea folosind echipamente					
d4700	Folosirea de vehicule acționate de oameni					
d4701	Folosirea de mijloace private de transport motorizate					
d4702	Folosirea de mijloace publice de transport motorizate					
d4750	A conduce mijloace de transport acționate de oameni					
d498	Mobilitatea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1201), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 4 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 5. Domeniul 5 - Autoîngrijirea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	5. Autoîngrijirea					
d5203	Îngrijirea unghiilor de la mâini					
d5204	Îngrijirea unghiilor de la picioare					

d5302	Igiena menstruației					
d5404	Alegerea hainelor adecvate					
d5700	Asigurarea propriului confort					
d571	Grija pentru propria siguranță					
d598	Autoîngrijirea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1151), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 5 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 6. Domeniul 6 - Autogospodărirea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	6. Autogospodărirea					
d6200	Cumpărăturile					
d6300	Prepararea de mâncăruri simple					
d6302	A ajuta la prepararea mesei					
d6402	Curățenia spațiului locuit					
d6403	Folosirea aparaturii de uz casnic					
d6404	Depozitarea celor necesare zilnic					
d6405	Aruncarea gunoii					
d6406	A ajuta la treburile din gospodărie					
d6500	Confecționarea și repararea hainelor					
d6505	Îngrijirea plantelor					
d6506	Îngrijirea animalelor					
d698	Autogospodărirea, altele (se specifică)					
	Bariere în domeniul autogospodării (servicii indisponibile și lipsa accesului la servicii) (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 6 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 7. Domeniul 7 - Interacțiunile și relațiile interpersonale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	7. Interacțiunile și relațiile interpersonale					
d7100	Interacțiuni interpersonale de bază: respect și căldură în relații					
d7200	Interacțiuni interpersonale complexe: stabilirea relațiilor					
d7201	Interacțiuni interpersonale complexe: încetarea relațiilor					
d7202	Interacțiuni interpersonale complexe: reglarea comportamentului în timpul interacțiunilor					
d7203	Interacțiuni interpersonale complexe: interacțiunea în conformitate cu reguli sociale					
d7400	Relaționarea cu persoane de conducere (relații formale ^{3*})					
d7402	Relaționarea cu persoane egale (relații formale ^{3*})					
d7500	Relațiile sociale informale: cu prieteni					
d7501	Relațiile sociale informale: cu vecini					
d7502	Relațiile sociale informale: cu cunoștințe					
d7503	Relațiile sociale informale: cu colocatari					
d7504	Relațiile sociale informale: cu colegi					
d7600	Relațiile de familie: părinte-copil					
d7601	Relațiile de familie: copil-părinte					
d7602	Relațiile de familie: cu frații și surorile					
d7603	Relațiile de familie: cu familia extinsă					
d798	Interacțiunile și relațiile interpersonale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 3, 4, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 7 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 8. Domeniul 8 - Ariile majore ale vieții

	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori
--	----------------------------------	--------------

Cod CIF-CT	8. Ariile majore ale vieții	0	1	2	3	4
d810	Educația informală					
d8200	Educația școlară: intrarea în programul educațional sau trecerea de la o etapă la alta					
d8201	Educația școlară: menținerea într-un program educațional școlar					
d8202	Educația școlară: progresarea pe parcursul programului educațional școlar					
d8203	Educația școlară: finalizarea programului educațional sau a etapelor școlare					
d835	Viața școlară și activitățile aferente					
d8508	Activitate remunerată, alta specificată: activități cultural-artistice, sportive, de modeling și publicitate**					
d898	Ariile majore ale vieții, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1301, 1351), 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 8 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 9. Domeniul 9 - Comunitatea, viața civică și socială

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	9. Comunitatea, viața civică și socială					
d9100	Asociații informale					
d9101	Asociații formale ^{4*}					
d9102	Ceremonii					
d9103	Viața informală în comunitate					
d9200	Jocul					
d9201	Sporturi					
d9202	Arta și cultura					
d9204	Hobby-uri					
d9205	Socializarea					

d9300	Religie organizată					
d940	Drepturile omului					
d998	Comunitatea, viața civică și socială, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 9 (corelat cu media aritmetică)					

^{4*}În plus față de CIF-CT, se includ și asociațiile pentru copii (de ex. cluburi, ateliere).

A5. Grupa de vârstă 12-14 ani

Tabelul nr. 1. Domeniul 1 - Învățarea și aplicarea cunoștințelor

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	1. Învățarea și aplicarea cunoștințelor					
d1551	Dobândirea deprinderilor complexe					
d1631	Gândirea - specularea					
d1632	Gândirea - emiterea de ipoteze					
d1751	Rezolvarea de probleme complexe					
d177	Luarea deciziilor					
d198	Învățarea și aplicarea cunoștințelor, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 1 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 2. Domeniul 2 - Sarcinile și solicitările generale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	2. Sarcinile și solicitările generale					
d2204	Finalizarea unor sarcini multiple, independent					

d2205	Finalizarea unor sarcini multiple, în grup					
d2301	Organizarea programului zilnic obișnuit					
d2302	Finalizarea programului zilnic obișnuit					
d2303	Organizarea propriului nivel de activitate					
d2304	Organizarea schimbărilor din programul zilnic					
d2305	Organizarea timpului propriu					
d2306	Adaptarea la limitele de timp impuse					
d2400	A face față responsabilităților					
d2401	A face față stresului					
d2402	A face față situațiilor de criză					
d298	Sarcinile și solicitările generale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 2 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 3. Domeniul 3 - Comunicarea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d3551	Discuția cu mai multe persoane					
d3600	Utilizarea instrumentelor de telecomunicație					
d3601	Utilizarea echipamentelor de scris					
d3602	Utilizarea tehnicilor de comunicare					
d398	Comunicarea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1251), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 3 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 4. Domeniul 4 - Mobilitatea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	4. Mobilitatea					
d4700	Folosirea de vehicule acționate de oameni					
d4701	Folosirea de mijloace private de transport motorizate					
d4702	Folosirea de mijloace publice de transport motorizate					
d4750	A conduce mijloace de transport acționate de oameni					
d498	Mobilitatea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1201), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 4 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 5. Domeniul 5 - Autoîngrijirea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	5. Autoîngrijirea					
d5200	Îngrijirea pielii					
d5202	Îngrijirea părului					
d5302	Igiena menstruației					
d5701	Structurarea dietei și activitățile de menținere a formei fizice					
d5702	Menținerea propriei sănătăți					
d598	Autoîngrijirea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1151), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 5 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 6. Domeniul 6 - Autogospodărirea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	6. Autogospodărirea					

d6301	Prepararea de mâncăruri complexe					
d6400	Spălatul și uscatul hainelor și rufelor					
d6401	Curățenia spațiului și a ustensilelor de gătit					
d6404	Depozitarea celor necesare zilnic					
d6500	Confecționarea și repararea hainelor					
d6505	Îngrijirea plantelor					
d6506	Îngrijirea animalelor					
d6503	Întreținerea vehiculelor					
d6504	Întreținerea dispozitivelor asistive (proteze)					
d6507	A ajuta la îngrijirea obiectelor din gospodărie					
d6601	Ajutor pentru ceilalți să se deplaseze					
d6602	Ajutor pentru ceilalți să comunice					
d6604	Ajutor pentru ceilalți cu alimentația					
d6606	Ajutor în a-i ajuta pe ceilalți					
d698	Autogospodărirea, altele (se specifică)					
	Bariere în domeniul autogospodăririi (servicii indisponibile și lipsa accesului la servicii) (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 6 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 7. Domeniul 7 - Interacțiunile și relațiile interpersonale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		7. Interacțiunile și relațiile interpersonale	0	1	2	3
d7101	Interacțiuni interpersonale de bază: aprecierea în relații					
d7102	Interacțiuni interpersonale de bază: toleranță în relații					
d7103	Interacțiuni interpersonale de bază: critică în relații					
d7200	Interacțiuni interpersonale complexe: stabilirea relațiilor					
d7201	Interacțiuni interpersonale complexe: încetarea relațiilor					
d7202	Interacțiuni interpersonale complexe: reglarea comportamentului în timpul interacțiunilor					

d7204	Relații interpersonale complexe: menținerea spațiului social					
d7400	Relaționarea cu persoane de conducere (relații formale ^{3*})					
d7401	Relaționarea cu persoane subordonate (relații formale ^{3*})					
d7402	Relaționarea cu persoane egale (relații formale ^{3*})					
d7500	Relațiile sociale informale: cu prieteni					
d7501	Relațiile sociale informale: cu vecini					
d7502	Relațiile sociale informale: cu cunoștințe					
d7503	Relațiile sociale informale: cu colocatari					
d7504	Relațiile sociale informale: cu colegi					
d7600	Relațiile de familie: părinte-copil					
d7601	Relațiile de familie: copil-părinte					
d7602	Relațiile de familie: cu frații și surorile					
d7603	Relațiile de familie: cu familia extinsă					
d7700	Relații romantice					
d798	Interacțiunile și relațiile interpersonale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 3, 4, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 7 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 8. Domeniul 8 - Ariile majore ale vieții

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d810	Educația informală					
d8201	Educația școlară: menținerea într-un program educațional școlar					
d8202	Educația școlară: progresarea pe parcursul programului educațional școlar					
d8203	Educația școlară: finalizarea programului educațional sau a etapelor școlare					
d835	Viața școlară și activitățile aferente					

d8508	Activitate remunerată, alta specificată: activități cultural-artistice, sportive, de modeling și publicitate ^{4*}					
d898	Ariile majore ale vieții, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1301, 1351), 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 8 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 9. Domeniul 9 - Comunitatea, viața civică și socială

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	9. Comunitatea, viața civică și socială					
d9100	Asociații informale					
d9101	Asociații formale ^{4*}					
d9102	Ceremonii					
d9103	Viața informală în comunitate					
d9201	Sporturi					
d9202	Arta și cultura					
d9203	Meșteșugurile					
d9204	Hobby-uri					
d9205	Socializarea					
d9300	Religie organizată					
d9301	Spiritualitate					
d940	Drepturile omului					
d950	Viața politică și calitatea de cetățean					
d998	Comunitatea, viața civică și socială, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 9 (corelat cu media aritmetică)					

A6. Grupa de vârstă 15-17 ani

Tabelul nr. 1. Domeniul 1 - Învățarea și aplicarea cunoștințelor

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	1. Învățarea și aplicarea cunoștințelor					
d1631	Gândirea - specularea					
d177	Luarea deciziilor					
d198	Învățarea și aplicarea cunoștințelor, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 1 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 2. Domeniul 2 - Sarcinile și solicitările generale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	2. Sarcinile și solicitările generale					
d2301	Organizarea programului zilnic obișnuit					
d2302	Finalizarea programului zilnic obișnuit					
d2303	Organizarea propriului nivel de activitate					
d2304	Organizarea schimbărilor din programul zilnic					
d2305	Organizarea timpului propriu					
d2306	Adaptarea la limitele de timp impuse					
d2400	A face față responsabilităților					
d2401	A face față stresului					
d2402	A face față situațiilor de criză					
d298	Sarcinile și solicitările generale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					

	Calificator per domeniul 2 (corelat cu media aritmetică)	
--	--	--

Tabelul nr. 3. Domeniul 3 - Comunicarea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	3. Comunicarea					
d3551	Discuția cu mai multe persoane					
d398	Comunicarea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1251), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 3 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 4. Domeniul 4 - Mobilitatea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	4. Mobilitatea					
d4700	Folosirea de vehicule acționate de oameni					
d4701	Folosirea de mijloace private de transport motorizate					
d4702	Folosirea de mijloace publice de transport motorizate					
d4750	A conduce mijloace de transport acționate de oameni					
d498	Mobilitatea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1201), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 4 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 5. Domeniul 5 - Autoîngrijirea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	5. Autoîngrijirea					
d5200	Îngrijirea pielii					

d5202	Îngrijirea părului					
d5302	Igiena menstruației					
d5701	Structurarea dietei și activitățile de menținere a formei fizice					
d5702	Menținerea propriei sănătăți					
d598	Autoîngrijirea, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1151), 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 5 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 6. Domeniul 6 - Autogospodărirea

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	6. Autogospodărirea					
d6301	Prepararea de mâncăruri complexe					
d6400	Spălatul și uscatul hainelor și rufelor					
d6401	Curățenia spațiului și a ustensilelor de gătit					
d6404	Depozitarea celor necesare zilnic					
d6500	Confecționarea și repararea hainelor					
d6505	Îngrijirea plantelor					
d6506	Îngrijirea animalelor					
d6501	Întreținerea locuinței și mobilierului					
d6502	Întreținerea aparaturii de uz casnic					
d6503	Întreținerea vehiculelor					
d6504	Întreținerea dispozitivelor asistive (proteze)					
d6507	A ajuta la îngrijirea obiectelor din gospodărie					
d6600	Ajutor pentru ceilalți să se îngrijească					
d6601	Ajutor pentru ceilalți să se deplaseze					
d6602	Ajutor pentru ceilalți să comunice					
d6603	Ajutor pentru ceilalți să stabilească relații interpersonale					

d6604	Ajutor pentru ceilalți cu alimentația					
d6605	Ajutor pentru ceilalți să-și păstreze starea de sănătate					
d6606	Ajutor în a-i ajuta pe ceilalți					
d698	Autogospodărirea, altele (se specifică)					
	Bariere în domeniul autogospodării (servicii indisponibile și lipsa accesului la servicii) (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 6 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 7. Domeniul 7 - Interacțiunile și relațiile interpersonale

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		7. Interacțiunile și relațiile interpersonale	0	1	2	3
d7101	Interacțiuni interpersonale de bază: aprecierea în relații					
d7102	Interacțiuni interpersonale de bază: toleranță în relații					
d7103	Interacțiuni interpersonale de bază: critică în relații					
d7200	Interacțiuni interpersonale complexe: stabilirea relațiilor					
d7201	Interacțiuni interpersonale complexe: încetarea relațiilor					
d7202	Interacțiuni interpersonale complexe: reglarea comportamentului în timpul interacțiunilor					
d7204	Interacțiuni interpersonale complexe: menținerea spațiului social					
d7400	Relaționarea cu persoane de conducere (relații formale ^{3*})					
d7401	Relaționarea cu persoane subordonate (relații formale ^{3*})					
d7402	Relaționarea cu persoane egale (relații formale ^{3*})					
d7500	Relațiile sociale informale: cu prieteni					
d7501	Relațiile sociale informale: cu vecini					
d7502	Relațiile sociale informale: cu cunoștințe					
d7503	Relațiile sociale informale: cu colocatari					
d7504	Relațiile sociale informale: cu colegi					
d7600	Relațiile de familie: părinte-copil					
d7601	Relațiile de familie: copil-părinte					

d7602	Relațiile de familie: cu frații și surorile					
d7603	Relațiile de familie: cu familia extinsă					
d7700	Relații romantice					
d7701	Relații de căsătorie					
d7702	Relații sexuale					
d798	Interacțiunile și relațiile interpersonale, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 3, 4, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 7 (corelat cu media aritmetică)					

Tabelul nr. 8. Domeniul 8 - Ariile majore ale vieții

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
	8. Ariile majore ale vieții					
d810	Educația informală					
d8202	Educația școlară: progresarea pe parcursul programului educațional școlar					
d8203	Educația școlară: finalizarea programului educațional sau a etapelor școlare					
d8250	Învățământul profesional: intrarea în învățământul profesional sau trecerea de la o etapă la alta					
d8251	Învățământul profesional: menținerea programului de formare profesională					
d8252	Învățământul profesional: progresarea pe parcursul programului de formare profesională					
d8253	Învățământul profesional: finalizarea programului de formare profesională					
d835	Viața școlară și activitățile aferente					
d840	Ucenicia (pregătirea pentru muncă)					
d845	Dobândirea, păstrarea și încetarea activității la un loc de muncă ^{5*}					
d850	Angajarea remunerată ^{5*}					

d855	Loc de muncă neremunerat					
d860	Tranzacții economice de bază					
d865	Tranzacții economice complexe					
d870	Independența economică					
d898	Ariile majore ale vieții, altele (se specifică)					
	Bariere identificate dintre factorii de mediu 1 (e1301, 1351), 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)					
	Total (suma calificatorilor consemnați)					
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)					
	Calificator per domeniul 8 (corelat cu media aritmetică)					

^{5*}CIF-CT se aplică, în acord cu Codul Muncii, pentru tinerii care au împlinit vârsta de 16 ani și sunt angajați, respectiv au contract de muncă (de la 15 ani cu acordul părinților/reprezentantului legal).

Tabelul nr. 9. Domeniul 9 - Comunitatea, viața civică și socială

Cod CIF-CT	Criterii sociale și psihosociale	Calificatori				
		0	1	2	3	4
d9100	Asociații informale					
d9101	Asociații formale ^{4*}					
d9102	Ceremonii					
d9103	Viața informală în comunitate					
d9201	Sporturi					
d9202	Arta și cultura					
d9203	Meșteșugurile					
d9204	Hobby-uri					
d9205	Socializarea					
d9300	Religie organizată					
d9301	Spiritualitate					
d940	Drepturile omului					
d950	Calitatea de cetățean					
d998	Comunitatea, viața civică și socială, altele					

	Bariere identificate dintre factorii de mediu 2, 5, 6, 7 și 8 (se specifică)	
	Total (suma calificatorilor consemnați)	
	Media aritmetică (total/nr. itemi consemnați)	
	Calificator per domeniul 9 (corelat cu media aritmetică)	

Tabelul A7. Stabilirea calificatorului final al limitărilor de activitate și al restricțiilor de participare

Nr. domeniu	Denumire domeniu	Media aritmetică per domeniu
1	Învățarea și aplicarea cunoștințelor	
2	Sarcinile și solicitările generale	
3	Comunicarea	
4	Mobilitatea	
5	Autoîngrijirea	
6	Autogospodărirea	
7	Interacțiunile și relațiile interpersonale	
8	Ariile majore ale vieții	
9	Comunitatea, viața civică și socială	
	Total (suma mediilor aritmetice per domeniu)	
	Medie aritmetică finală (total/nr. domenii consemnate)	
	Calificatorul final (corelat cu media aritmetică finală)	

Tabelul A8. Corelarea mediilor aritmetice cu calificatorii

Media aritmetică per domeniu/finală	Calificatorul per domeniu/final
Sub 0,20	0
0,20-0,99	1
1-1,99	2
2-3,83	3
3,84-4	4

B. Aprecierea factorilor de mediu ca bariere sau facilitatori

Tabelul B. Bariere și facilitatori

Cod CIF-CT	Factorii de mediu	Bariere		Facilitatori		Corespondență cu domeniile Activități și Participare
		Se pune – sau +*	Se specifică	Se pune + sau -*	Se specifică	
	1. Produse sau tehnologii asistive/de sprijin disponibile					

e1151	de uz personal în viața cotidiană	-		+		domeniile 5 și 6
e1201	pentru mobilitate și transport personal în interior și exterior	-		+		domeniul 4
e1251	pentru comunicare	-		+		domeniul 3
e1301	pentru educație	-		+		domeniul 8
e1351	pentru locul de muncă	-		+		
	2. Mediu fizic accesibil					domeniile 8 și 9
e150	produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz public	-		+		
e160	produse și tehnologii de amenajare a terenurilor	-		+		
	3. Relații intrafamiliale funcționale					domeniul 7
e310	mediul familial imediat	-		+		
e315	familia extinsă	-		+		
	atașament sigur	-		+		
	atașament nesigur/dezorganizat	+		-		
	4. Abilități parentale în raport cu dizabilitatea copilului	-		+		
	5. Rețea de sprijin a familiei					domeniile 7, 8 și 9
e315	familia extinsă	-		+		
e320	prieteni	-		+		
e320	cunoștințe, colegi, vecini și membri ai comunității	-		+		
e330	persoane cu funcții de conducere	-		+		

e340	însoțitori și asistenți personali	-		+		
e355	profesioniști în domeniul sănătății	-		+		
e360	alți profesioniști	-		+		
	6. Atitudini pozitive față de dizabilitate					
e410- e415	individuale ale membrilor familiei	-		+		
e420- e425	individuale ale prietenilor, cunoștințelor, colegilor, vecinilor și membrilor comunității	-		+		
e430	individuale ale persoanelor cu funcții de conducere	-		+		
e440	individuale ale însoțitorilor și asistenților personali	-		+		
e450- e455	individuale ale profesioniștilor în domeniul sănătății și din domenii conexe	-		+		
e460	ale societății	-		+		
	7. Servicii disponibile	-		+		domeniile 1-9
	8. Accesul la servicii	-		+		domeniile 1-9

* Semnul „-” (minus) reprezintă lipsa/insuficiența factorului de mediu din coloana a doua din tabel și de regulă semnifică o barieră, de exemplu: „produse sau tehnologii asistive/de sprijin disponibile de uz personal în viața cotidiană” apreciate cu minus înseamnă „produse sau tehnologii asistive/de sprijin indisponibile/insuficiente de uz personal în viața cotidiană” și reprezintă o barieră, fapt pentru care vor fi trecute în tabelele nr. 1-6 la domeniile 5 și 6. Semnul „+” (plus) reprezintă prezența factorului de mediu și de regulă semnifică un facilitator, cu o singură excepție: la „atașamentul nesigur/dezorganizat” reprezintă o barieră.

